Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vocabularius iuris utriusque

[Nürnberg], 4. Sept. 1481

P

urn:nbn:de:bsz:31-319946

Visual Library

epali nō dignitati retinētes honorē ſine admini
ſtratōe. de renūcia. niſi cū pridē. de ordi. ab epi.
qui re. epi. c. j. Itē epus cuius epatus oīno de-
ſtructus eſſet. q eſſet eps. nullius tñ epatus ſm
goff. in ſum. de in inte. reſtitu.

Originarius. re. ſ. colonus. Nā originari⁹. co
lonus et aſcripticius. idē ſunt in re. ſcꝫ eiuſdem
ꝯditōnis hō. ſ ratōne dr̄nt. Nā aſcripticius dr̄
qꝛ ſic aſcriptus eſt terris colēdis. ꝙ nō pōt a cul
tura recedere ſine volūtate dñi ſui. ſed colonus
qꝛ tenet colē terraꝫ. et originarius qꝛ ex origine
ſua adheret glebe. vt. ſ.

Ordinarij locoꝝ ſunt nō tm̄ epi. ſ etiā quicūqꝫ
inferiores qui hn̄t inſtitutōem ⁊ deſtitutōem. c.
cū ab eccia ꝝ. de offi. ordi. et. c. iij. §. in ꝯferendis
co. ti. li. vj.

Ordinaria onera ſunt illa q̄ ex ꝯſtitutōe vel cō-
ſuetudine preſtant. vt ꝙ quilibꝫ tā fund⁹ vl' do-
mus q̄libet anno tantum debeat p̄ſtare dño ſuo
vel principi. Sed extraordinaria onera ſunt. q̄ ex
curſuꝫ ⁊ morē ex inopinato euentu vel caſu ſeu
neceſſitate emergēt inducunt. vt ſi dñs velit ma
ritare filiā ſuā vl' guerre imineāt. et ideo a ſuis
ſubditis erigat aliquid.

Oriundus de ciuitate vel loco ⁊c̄. dr̄ is q vl' ibi
vel in vico ciuitatis illius ortus ē. ff. ad muni. l.
Qui ex vico. vl' ſi pater eius inde ꝯurit originē
. C. co. ti. l. aſſumptō. §. filius. et. C. de munici.
et origi. l. j. et. l. filios. li. x. Et nota in. c. vſura-
rum. de vſu. in. ò. alienigenas. li. vj.

PActū vel pactio

dicit a vbo paciſcor. et ſic deſcribi
tur. Eſt ꝯſenſus duoꝝ vel pluriū
in idem placitū. ſcꝫ ad dandū vel
faciendū aliqd alteri ab altero coꝝ. ff. de pac. l.
. j. §. j. Et dr̄ quaſi de pace factū vel pacis actū.
et ponit ibi in idē placitū. Nā nō fit in eodē ve-
ro vel falſo. qꝛ ſi duo vel plures ꝯſentiāt in ſ ve-
ro. ticius eſt hō. vel in ſ falſo. ticius eſt aſinus.
nō erit pactū. qꝛ nō eſſꝫ obligatoriū. talis eñ cō
ſenſus neutrū obligat alteri. Itē ſm quoſdā pa
ctū eſt ꝯtractus. qꝛ paciſcēdo diuerſas in idē cō-
trahimus volūtates. Et capit qñqꝫ late, ꝑ eo qd
nō tranſit in ꝯtractū noiatū. vt venditio ⁊c̄. Et
ſic oīe pactū pōt dici ꝯtractus innominat⁹. vt
tranſactō. do vt des ⁊c̄. Qñqꝫ ſtricte ꝑ ſimplici
pacto gratis facto. vt ꝑmitto tibi. x. ⁊c̄. Et ſic a
tranſactōne ⁊ pollicitatōne differt. qꝛ pollicita-
tio eſt ſolius offerētis. et aſſignat dr̄ia inter pa
ctū et tranſactōem. qꝛ pactū eſt de re certa. et ñ
litigioſa et gratuita. Tranſactio vō de re incer
ta et litigioſa ⁊ nō gratuita. Et qd ſit pactū ha
bes de ver. ſig. c. pactū. vbi dr̄. Pactū eſt inter
ꝑtes ex pace ꝯueniēs ſcriptura. legibꝰ ac moribꝰ
cōprobata. nā ſepe ad ꝓbatōem pacti interpo-
nitur. ſm glo. ibidem.

Pactoꝝ diuerſa ſunt genera. Nā pactū ꝯuentū
dr̄ qd ſub certis verbis et forma factū expreſſuꝫ
et redactū ē. verbiḡ. Nā clarū ē pactū in verbis
qꝛ ſi verba ſunt obligatoria pactū eſt obligato-
riū. ſi ſunt liberatoria eſt liberatoriū. ſi exceptō
nis inductiua tūc eſt exceptōnis inductiuuꝫ. vt
ſi creditor tradit inſtrumentū debitori. ex ſ ſig-
nificat pactū liberatoriū factū a creditore debito-
ri. vt. l. labeo. ff. de pac. Ratio. qꝛ vt redditō in-
ſtrumenti aliqd operet ſcꝫ volūtatē creditoris li-
berare volentis debitorē. Sꝫ ibi creditor pign⁹
reddit debitori nō ſignificat liberatō. vt. l. ſe. ff.
co. ti. qꝛ hec redditio pt̄ aliquid opari ſcꝫ ꝯferre
vtilitatē debitori in vſu pignoris. ſecus in caſu
precedenti in q̄ nō opat aliud niſi vt dictū ē. ex
quo patet ꝙ redditio pignoris nō ſignificat re-
miſſionē coꝝ. Itē ſi inſtrumētū debiti repit pe-
nes debitorē. ex ſ ſignificat redditō creditoris.
niſi ꝯtrariū ꝓbet. l. ſi cyrographū. ff. de pigno.
qꝛ inſtrumētū preſumit ꝑueniſſe ad debitorē per
redditōem ⁊ volūtatē creditoris. et ſ ſi debitor
eſt extraneus. Si vō familiaris in domo creditoris
ꝯuerſans. tūc ſecus. qꝛ p̄ſumit ꝙ faciliter potu-
it haberi iſcio creditore. l. vnica. §. ille. C. de la-
ti. liber. tol. Itē ſi aliq̄ bona ꝯductoris ſunt per
eū infecta illata vel reducta ⁊c̄. Ex ſ ꝯcluditur
pactū q̄ pignus ꝯſtituitur locatori. vt. l. certi iu-
ris. C. de loca. et ꝯduc. et hoc ex communi mo-
do agendi. quo infecta atqꝫ illata ſunt locatori
tacite obligata. quia ꝯtrahentes videntur ſe re-
ferre ad communem modum ſeu morem. Etiaꝫ
hoc verum ſimpliciter. nonſoluꝫ in predio vrba
no ſed in ruſtico. ſed tunc demum ſunt obligata
ta cū dominus ſcit inuecta ⁊ illata eſſe bona cō
ductoris.

Pactum tacitum dicitur quod in veritate non
eſt expreſſe factuꝫ ſed ex aliqua lege ſpeciali. ac
ſi fieret ſtatutū ex caſu habere iubet. vbigratia.
Conduxi domū a ſeyo ⁊ res meas intuli. in hoc
caſu res mee illate pro mercede domus debent
ſeyo. iure hoc ſtatuente vel iubente lege pigno-
ri ita eſſe obligate. ac ſi ſpecialiter et expreſſe in
nos concordatum eſſet et conuentū. dato tamen
ꝙ non ꝯuenièmus ⁊ ſuper hoc dixerimus. Vel
ſic. Pactum tacitum dicitur. quod non eſt factū
expreſſe. vt cum conduxi domuꝫ non pangendo
de precio dando. iam ſm leges adhuc venit pre
cium dandum. ac ſi paciſcendo ita fuiſſꝫ expreſ-
Pactum adiectionis in [illegible] ſum.
diem talem eſt. vt vendo tibi domuꝫ ⁊ ſi potero

habere maius preciū vſqȝ ad menſem ego repeto ipam domū.

Pactū legis ↄmiſſorie eſt vt vendo tibi domū. ⁊ ſi nō ſolueris infra mēſem. volo ꝙ ſit inempta. vt. C. de pac. inter emp. et ven. Iteȝ ibi creditoꝛ paciſcit̄ cū debitore ꝙ a debitore non petat. tali caſu intelligit̄ ꝙ etiā nō petat ab herede. qꝛ pactū q̄ qs ſibi ꝓuideat ſolet extendi ad heredem. qa ꝑ ß videt̄ etiā heredi ſuo ꝓuidere. Et ꝑ ß cōtractus ↄditionalis tranſit ad heredeȝ. inſti. de ver. ob. §. ex ↄditionali. Si vō creditoꝛ dicat debitori paciſcēdo nō petā a te. ſignificat ꝑſonam tm̄ fieri. vīcȝ ꝙ a te tm̄ nō petā. ß non minus ab herede petē poſſum. et ß faciunt verba a te q̄ ſic reſtringunt. vt. l. q in furtis. ff. de pact. ß ſi ꝑ pactum vnus obligat ſe alteri facere domuȝ. trāſit ad heredes. l. omes. C. de ↄtra. et ↄmit. ſtipula.

Pactū ꝑſonale eſt. qd̄ nō generaliter fit ß tm̄ ꝓ vna ꝑſona vel duabꝰ. Et dr̄ ꝓ tanto ꝑſonale qꝛ fit ꝑſone ſoli. ſic ꝙ tali et nō alteri ꝓdeſſe poſſit vt ſi paciſcor pecuniā a te mihi debitaȝ. nō petitur a te ß a tuo herede. tūc illud pactū tm̄ ꝑſonā tuā tuet̄ ⁊ nō heredem tuū.

Pactū reale vel in rem ē generale et nō cōtinet ſpālīter vnā duas vel plures ꝑſonas. ß generaliter ↄplectit̄ oēs ad q̄s illa res ꝑtinet vel ꝑtinere poteſt. vt cū debitū meū oīno remitto tā tibi ꝙ̄ heredibꝰ tuis. ita vt oēs liberemini tu et heredes et fideiuſſores. et nullus mihi reſeruet̄ regreſſus ad pecuniā vel ad rē petendā. Itē pactoꝝ aliud nudū aliud veſtituȝ. et q plene vellet ß examiare. trahēt magnā caudā et ↄtrouerſiaȝ inter doctores. hic tm̄ cū paucis ſufficiat.

Pactum ꝗ nudū dici pōt qd̄ ab oībꝰ iuris ſolennitatibꝰ deſtitutū eſt. id eſt tā ſolēnitate vboꝝ q̄ ſolet ꝯcedi ⁊ attēdi in ſtipulatōibꝰ. ꝙ̄ etiaȝ ꝑ ↄceptōem lr̄aꝝ ſcȝ qñ cyrographū nō interuenit nec aliud inſtrumētū ſuꝑ ß ↄfectū q̄ nudū pactū ↄfirmaret̄. et dicit̄ nudū a cā q̄ ſufficē pt̄ ad ꝑfectā obligatōnem. vt do vt facias. facio vt des ⁊c̄. Huiuſmodi ↄuentōnes dicunt̄ ↄtractus inominati. Itē dicit̄ nudū a foro negocij. vt qñ negociū nō incidit in certū nomē ↄtractꝰ. vt in nomine emptōnis. venditōnis. locatōis ⁊ ſimiliū. Itē nudū dr̄ a rei interuentu. vt tali nō intercedat res q̄ poſſet ſuo interuētu ꝑfectā reddē cauſaȝ obligatōnis. ſicut in mutui donatōne. Item dicit̄ nudū a ↄtinētia. qñ ſi in ↄtinēti poſt ↄtractū adiciat̄ pactū. ex p̄cedēti obligatōe vires cōtrahit ⁊ videat̄ ineſſe cōtractui ⁊ cām veſtire. vt pactū qñ ſemel factū eſt. ⁊ poſt traditōem intercedit res. ſic veſtit̄ interuentu rei. Itē pluribus alijs modis dr̄ ſm̄ diuerſas opiones doctoꝝ.

Pactū veſtitū dr̄ ſex modis. ſm̄ ꝙ ſex modis veſtit̄. ſ. re. verbis. lr̄is. ↄſenſus. ↄtractus. coherētia. et rei interuentu. vt ſm̄ goff. inſti. de verbo. ob. Et dicit goff. ꝙ pactuȝ in rē eſt qñ generalit̄ paciſcoꝛ ne petā. et in ꝑſonā ne a ꝑſona petam. ff. eo. ti. l. idem. §. pactū. et nō minus ex verbis ꝙ̄ ex mēte ↄtrahentiū eſt eſtimādū. an pactuȝ in rē vel i ꝑſonā fit. plerūqȝ em̄ in ꝑſona pactū inſerit̄. nō vt ꝑſonale ſit pactū: ß vt demōſtret̄ cuȝ q̄ ſit factū. ff. eo. ti. l. j. §. pactoꝝ.

Pactoꝝ aliud vtile aliud inutile. ſcȝ ratōe ꝑſonaꝝ. vt furioſi q nec tacite nec expreſſe ↄſentire pn̄t. q̄re mr̄imoniū ↄtrahē nō pn̄t. nec ad religiōnē ſe obligare. ⁊ hoc de ↄtinuo. Secus ſi habeat lucida interualla. vt. vij. q. j. q̄uis. Quō em̄ reus ↄſtituit̄ q neſcit qd facit. xv. q. j. aliq̄ntos. Itē pupilli q nōdū eſt dolicapax vbi vult obligari. ſecus ſi vellet aliū obligare qd̄ pōt. Itē in ꝓdigo. Itē monachi et regulares ꝓfeſſi ⁊ ↄuerſi. niſi ↄtemplatōem mōſterij paciſcāt̄ cui ꝑ tales acq̄rit̄. Itē viri et vxores q ſibi donare non pn̄t ß vēdere. Item ratōe poteſtatis. Item in legatis dū legatōe fungūt̄. Itē inter p̄rem et filiū niſi i caſtrēſi peculio vel q̄ſi. Itē ſi res in pactū deducta n̄ ſit i reꝝ natura niſi mora preceſſerit. Iteȝ ſi homo res ſacra vel religioſa deducat̄ i pactū. Itē ceſſat pactū in collatōe reꝝ ſpiritualiū. j. q. j. ꝙ̄ pio. et i rebꝰ ꝓhibitis. etiā ſi iuramētū fuerit appoſitū vt i aīe detrimētum vergentibꝰ. Itē pactū turpe aut rei turpis aut ipoſſibilis de iure vel de facto nullā obligatōem iducit. c. vl. eo. ti. ſm̄ goff. in ſum. Dicit̄ aūt pactū a pactōe. ff. eo. ti. l. j. pactō vō a pace et actu. Nā q paciſcūt̄ ex diuerſis ⁊ ↄtrarijs motibꝰ aīoꝝ. poſt multa variaqȝ certamia. in vnā ↄſonāteqȝ ſentētiā cōuenire dicūt̄. C. de reſcin. vendi. l. ſi volūtatē. ff. eo. ti. l. j. §. ↄuētōis. Et ß pactū generale eſt ad oīa q̄ ↄtrahunt̄ vel agunt̄ inter ꝑtes cā ↄtrahende vel tollēde obligatōis. ſed nomē ↄuētōis generaliſſimū eſt. nā et ſcolares i ſcolis. clerici i capitulo. ꝑplꝰs in foro ↄuenire dicūtur. vt in. §. ꝑalle. ↄuētōis. Vel dicitur pactū a ꝑcuſſiōe palmarū. Veteres em̄ cū ſe obligabāt. palmas ꝑcutiebāt i ſignū inuiolāde fidei. Vn̄ dicit̄ pactum quaſi palme ictus. Itē pactū priuatoꝝ iure publico minime derogat̄. ⁊ qñ qs poſſet renūciare iuri publico. vide in. c. ſi diligēti. de fo. compe. ⁊ eſt glo. no. in auten. vt ſine ꝓhi. mr̄es. coll̄. vij. q̄ exponit hūc articulum ſatis clare.

Pactum ꝑ donatōem. re. ī. tranſactio.

Pagani dicūt̄ i iure qñqȝ increduli ſeu heretici. Item qñqȝ dicūt̄ priuati hoīes. vt villani. et oēs qui neqȝ milites neqȝ mgr̄i ſunt. a pagos grece qd̄ eſt villa latie. vt inſti. de mili. teſta. §. illis aūt tpibꝰ. in fi. vbi glo.

Paganicū aduētiū eſt peculiū quod ex ꝓſpera fortuna aduenit veluti ex teſtamēto cognato-

rum vel etiam agnatoꝝ.

Palleum eſt inſigne ornamentum archiepi vel
epi ſi ex priuilegio ſibi ↄcedat̃. ſumptũ de corpe
beati petri in ſignũ plenitudinis põtificalis of-
ficij. vt de elec. ſignificaſti. et de auten. vſu pallei
pcalle. c. ij. Unde ante pallei receptõnem eccle
ſia dr̃ viduata. vt. c. diſ. quoniã. in papa võ deſi
gnat plenitudinẽ poteſtatis.

Palatini aliter dicũt̃ vicarij. quia qdammodo
gerunt vicẽ principis. ſm accur. in rubri. C. de
pala. ſacra. largi. li. xij.

Palatinus comes dr̃. qui curam gerebat preci
puam. vt miſſis notarijs ſuis negligentiã iudi-
cum argueret. C. de offi. recto. l. nullam. Re. ſ.
comes.

Palla dicit̃ veſtis qua altare coopit̃. vicȝ line-
us pannus ↄſecratus q ſup altare ponit̃ ſuper
quẽ extendit corpale. Sumit̃ etiã qñqȝ ꝓ corti
na. vel panno ſerico. Unde leticie cauſa cibꝯ eſt
nõ ſerica palla.

Pancraciũ eſt colluctatio cũ fuſtibꝯ vel locꝰ li-
gnis circũdatus. in quo certo ordine ſtant pu-
gnãtes. vt in pugilibꝯ videmus. glo. eſt in. l. qua
actõne. §. ſi quis in colluctatõne. ff. ad. l. aq. re.
ſupra. colluctatio.

Papa idem eſt ꝙ admirabilis. Et dicit̃ a pape
interiectõe admirantis. qꝛ vices dei gerit in ter-
ris. Et vicariꝰ illiꝰ eſt. cuiꝰ ẽ terra et plenitudo
eius. c. tua. ij. de deci. et. ix. q. iij. cuncta p mũdũ.
homo eſt vicarius xp̃i. cle. romani. de iureiurã.
c. ꝓ humani. de homi. li. vj. c. ij. et. iij. de tranſla.
Et qñqȝ dicit̃ vicarius petri. vt. lxiij. di. ego lu-
do. tũc eſt impropria locutio. vl' exponit̃. i. gerit
vicariã quã geſſit petrus. Naȝ vicarius nõ dat
vicariũ. de offi. vicari. clericos. Unde poeta an-
glicus Goffredus in poetria noua incipit. Pa-
pa ſtupor mundi ſi dixero papa nocẽti. Acepha
lũ nomẽ tribuã tibi. ſi caput addam hoſtis erit.
et in fine ſubdit. Nec deus nec homo ſ neuter
es inter vtrunqȝ. Uel dicit̃ papa quaſi pater pa
trũ. ſm Jo. an. ſup ver. papa. in ꝓhemio cle. Et
illud qđ fit auctoritate pape. dicit̃ fieri auctori
tate dei. et hoc eſt verum: ſi fiet iuſta de cauſa. de
tranſla. inter corpalia. Nã papa nõ ſubiacet le-
gibus. C. de legi. l. digna vox. et. ff. eo. ti. l. prin-
ceps. et dat autoritatem canonibꝯ qui ab eo vi-
gorem ſumũt et nõ ecõuerſo. c. ſignificaſti de ele
cti. in glo. j. c. ſi aliqñ. de ſentẽ. excõ. et eius pre-
ſentia ſupplet omnem ſolemnitatem. C. de teſti. l.
omi. Etiam papa ſolus eſt ydoneus teſtis. c. cũ
a nobis. de teſti. Sed an locuȝ habeat in his q̃
papa viderit anteq̃ venit ad papatus apicis ꝓ-
motõem. dicit Ludo. de ro. p eugeniũ. iiij. queſi-
tum fuiſſe a quatuor auditoribꝯ quoꝝ ipe vnus
erat. et ſubdit. ꝙ certe multi multũ muſitauerũt.
finaliter repit ipe duas glo. Jo. an. ſingulares.
tenẽtes ꝙ ſic. de q̃ multum gauiſus acceſſit dñm
aplicum ſibi dicẽs. vna ẽ in. c. j. de renũc. li. vj.
alia i. c. ad aplice. de re iudi. eo. li. ⁊ ita fuit iudi
catũ. Iteȝ ponit̃ pape in numero plurali. c. ſi. a
romanoꝝ. §. decretales. in ſi. xix. diſt. vbi dr̃. q̃s
beãſſimi pape diuerſis tpibꝯ ab vrbe rõna dede
runt. Itẽ papa ꝓprie ñ hȝ dñiũ rex eccĩaꝝ. licet
ſ dic̃ glo. in. c. cũ veniſſent. de iudi. Et hoſti. dic̃
ꝙ papa mutat dũ viuit q̃drata rotũdis. ⁊ i oĩ-
bꝰ ptateȝ hȝ. ꝑterq̃ in fide violanda. Dicunt q̃
docto. dictam glo. damnando. ꝙ papa ſolum eſt
adminiſtrator et diſpenſator rex eccleſie. neqȝ
poteſt alienare ſine cauſa ratõnabili. igit̃ nõ do-
minus. imo ſm archi. xij. q. ij. nõ licet. papa pec
cat mortaliter ſi alienat res eccleſie. quod ẽ val
de notandum ſm dominũ pan. quid ergo de in-
ferioribꝯ prelatis alienantibꝯ ⁊c̃. Iteȝ papa ſm
ↄmunem opinionem habet vtranqȝ iuriſdictio-
nem. ſcȝ temporalem et ſpiritualem q̃tuȝ ad ha
bitum. non tamen debet q̃tũ ad actum vel exer
citium mittere falcẽ in meſſem impatoris in gla
dio tpali. c. duo ſunt. et. c. ſi impator. xcvj. di. c.
licet ex ſuſcepto. et. c. ex tranſmiſſa. de foro com-
pe. Nam exercitium iuriſdictionis ſecularis de
voluntate commiſit imperatori. c. ſolite. de ma-
io. et obe. patet primum. qꝛ vtrunqȝ gladiuȝ ha
buit xp̃s. iuxta illud. ecce duo gladij. ſed xp̃us
ſuam poteſtatẽ dedit pape petro ſuo vicario. vt
xxij. diſt. c. j. quã ſuis ſucceſſoribꝯ tranſmiſit. xl.
di. c. j. Secundum patet. quia dixit. ↄuerte gla-
dium tuũ in vaginaȝ. non dixit proijce. quaſi di-
ceret: tene gladiuȝ temporalem in habitu. nõ ta
men eo vtere in exercitio. quare papa nõ vti de-
bet gladio temporali niſi in defectum vel princi
pis negligentiã ſecularis. et tũc habitum dedu-
cit ad actum. vide ho. glo. in ver. diſcernit. in. c.
quoniam. diſt. x. et glo. ij. c. nouit. de iudi. Et ra
tio q̃re papa nõ dȝ habere gladiuȝ temporalem
in exercitio vel in actu. qꝛ ſacrm̃ altaris repre-
ſentat vnionem chriſti ad eccleſiam ⁊ anime ad
corpus. ſed miniſter xp̃i et eccleſie qualis ẽ pa-
pa. q ſe ſcribit ſeruum ſeruorum dei. c. relatum.
de ſen. excõ. in prin. decre. talis nõ debet habere
gladiũ quo anima diuiditur a corpe. Sunt q̃
duo principalia in eccĩa. vt. c. ſolite. ꝑalle. p ſo-
lem et lunaȝ deſignata. Nam impator poteſta-
tem habȝ a deo approbatiue ſed nõ immediate.
qꝛ p mediũ ordinatũ a deo vicȝ p papam. a quo
habet poteſtatem collatiue. hic eſt ꝙ impio va-
cante iuriſdictio terrarum imperij competit pa
pe. c. licet ex ſuſcepto. de fo. ↄpe. ſed non econtra
videlicet ꝙ vacante papatu impator ſuccedat in
ſpũalibꝯ. c. qualiter. de iudi. ſm Ludo. de ro. q
etiam querit quid in legato ſedis apoſtolice an

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

eidem etiam competat talis iurſdictio vacante imperio. et videt᷑ ꝙ ſic. qꝛ de gremio pape. c. ſub militibꝰ. ij. q. vj. et eius vice funguntur. Dicit idē ꝙ contrariū eſt verū ſm ſpe. in ti. de lega. §. nūc oſtendenāū. v. xix. Ratio. qꝛ nemo debet ponere manū auctoritate generalis ꝯmiſſionis in his q̄ ſpeciali prerogatiua pape competūt. c. ꝙ trāſlationem. de offi. delega. ſed hoc eſt pape ſpecialiter ꝯceſſum in ſignū preeminētie ſingularis. ergo ⁊c. hec Ludo. in ſuis ſingularibꝰ. Et vbi papa nō habet tēporalē iuriſdictōnem. ibi nō pōt tollere legem quo ad forū ciuilē. niſi in his in quibus vertitur periculū anime. vbi tollere poteſt legem quo ad vtrunqꝫ forum. c. nouit. de iudi. c. vlti. de preſcrip. et. c. fi. de fo. cōpe. li. vj. ſunt eñ poteſtates diſtincte. di. x. quoniā. vbi de hoc. et di. xcvj. cum ad verā. et. c. cām. ij. qui fi. ſint leg. ⁊ tenet Jo. an. in regula poſſeſſor. de re. iur. li. vj. licet alij dicant ꝙ indiſtincte quo ad vtrūqꝫ forū papa poſſit legem tollere. x. di. ꝯſtitutōnes ⁊. c. cū eſſes. de teſta. Et q̄uis papa ſit dñs mūdi. et etiam imꝑator dñs mūdi dicat᷑. ff. ad legē rod. de iac. in. l. deprecatio. et. vij. q. j. in apibꝰ. et in cle. paſtoralis. de re iudi. ſm Jo. an. differenter tamē ſunt dñi mundi. qꝛ imꝑator ſicut luna ſub ſole. ita ſub apoſtolico dominus eſt. quia eſt filius eccleſie et inclinauit caput ſuū epiſcopis a quibꝰ excōicari poteſt. vt di. xcvj. ca. ſi imperator catholicꝰ eſt. et. c. certū. di. x. in glo. iij.

Pandecta. re. ſ̄. digeſtum.

Parabolani ſunt medici qui ad curanduꝫ egra membra vel corpa debiliū deputant᷑. dicti ꝑabolani a parabola. quia plura ꝓmittūt hominibꝰ q̄ faciāt. et qꝛ ſepius ꝑabolis vtūt᷑. vt. C. de epi. et cle. l. ꝑabolani. vbi ter. parabolani q ad debiliū ⁊c. et ibi ſexcentos precipimus ꝯſtitui.

Parafernalia bona vel res ꝑafernales. dicunt᷑ res quas mulieres iuxta dotem inferunt in domū viri. a para. id eſt iuxta et ferna qd̄ ē dos vl̄ donatio. Jnde parafernale dicit᷑ quicqd mulier habet vltra dotē vndecūqꝫ. et ſi eſt ꝯſuetudo poteſt talia retinere ꝓ ſe. nec maritus debet ſe his intromittere muliere inuita. ſm hoſt. de do. ⁊ dona. ꝓpter nup. et mulier ꝓpter fornicatōem non ſolum ꝑdit dotem ſ etiā dotaliciuꝫ. i. parafernalia. vt eſt glo. ſingularis in v. dotaliciū. in. c. plerumqꝫ. de dona. inter virū et vxo.

Parentes ſunt illi q nobis cognatōe ſunt iūcti. ꝑ cuiuſcunqꝫ etiā lineā ſexus hoc fiat. ſm etiaꝫ interpretatōem iuris dicunt᷑ oēs aſcēdētes ſiue deſcendentes in ſupmū ſiue infimū ꝑ paternam ſiue maternā cognatōem. ſ ſm Azo. ꝓprie dicunt᷑ parētes vſqꝫ ad tritauū. et vltra dicunt᷑ maiores. et idem eſt de liberis in deſcendendo.

Pares curie dicunt᷑ vaſalli qui habēt ꝯſimilia feuda a dño illius feudi. de quo agit᷑ ꝓut no. in. c. ceterū. de iudi.

Paranymphus vel pha. dr̄ parās vel ꝓcurās ſponſalia. Re. j. ꝓſeneta.

Paraferede indeclinabile. dr̄ a para id eſt iuxt. et ferede equo ducente redam. a vebo is. ere. et reda. ſm hugui. bubulci. ⁊ aurige dñi paraferede dicunt᷑. ſm accur. C. de curſu. pub. l. j. li. xij.

Parafidicus ꝯponit᷑ a para vel parū ⁊ fidus. i. fidelis et icos cuſtos. quaſi paruꝫ fidelis ad cuſtodiendum et obſeruanduꝫ q̄ obſeruare debet. vt colligit᷑. C. eo. ti. ⁊ li.

Paripus dicit᷑ a parū et pus puris qd̄ eſt cuſtodia. q̄ſi parū cuſtodiēs mandata. vt in. l. paripū. C. ti. et li. p̄alle.

Participium ſignificat ꝓut tp̄s eius vel aliud mediū ſignificare declarat. vbiq̄. ibi lego ſtichū ſeruū meū fugitiuū. ſ ꝑticipiū fugitiuū ſignificat ꝯditōem. qꝛ ſenſus eſt. ſeruū q meꝰ eſt ſi erit fugitiuus. l. ita. ff. ſi cer. peta. et. l. ſtichum. ff. de le. j. ſ ibi lego ſtichū ſeruū meū p̄ñtem vl̄ receptū ex teſtamēto ticij. vel factū artificem ⁊ ſic de alijs. nō facit ꝯditōem. qꝛ hec ꝑticipia ſunt p̄ſentis ⁊ p̄teriti tp̄is. ideo nō pōt ꝯprehēdi ſignificatū ꝯditionis. Jtem ibi. lego heredi vt acceptis centū a ticio. reſtituat ei hereditatē. ſignificat ꝯditōnem. l. atteſtatos. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. qꝛ ꝑticipiū acceptis ablatiui caſus. etiā ſignificat futurū licet ſit p̄teriti tp̄is. qꝛ ſenſus eſt. ſi acceperit centū in futuꝝ ⁊c. Jtē ibi. Uendo tibi certa vina ⁊c. ſ pacto ꝙ erunt deguſtāda infra certum diem. ſ ꝑticipiū deguſtanda non ſignificat conditōem. qꝛ venditio eſt pura. ⁊ ſi ſtaret ꝑ emptorē ꝙ nō deguſtaret: tūc die tali p̄terita ꝑiculū eēt ſuū. l. ſi quis vina. in prin. ff. de peri. ⁊ cō. rei ven. Ratio ſm Bar. licet ſ ꝑticipiuꝫ ſit futuri tp̄is. nō tñ fuit adiectū diſpoſitōni ſed exactioni. Etiā habuit limitatōem certi tp̄is. Alij nitunt᷑ dicere. ꝙ ibi ſignificet᷑ ꝯditō reſolutoria ſcꝫ ſic deguſtādo reprobent᷑ vl̄ approbent᷑ vina.

Participatō cū excōmūicato duplex eſt. quedā inducit maiorē excōmunicatōnem. ſcꝫ que fit in crimīe. de ſen. excō. ſi ꝯcubic. ⁊. c. nup. alia inducit minorē ſcꝫ que fit in locutōne. oſculo. ſalutatōe. menſa. thoro ⁊ ſimilibꝰ. xj. q. iij. ip̄o iure cū excōicato. ⁊ q ꝯmunicauerint ⁊ a q̄bꝰ repellere he excōicatōes. habes. iij. q. iiij. engeldrudā. ⁊ v̄ excep. c. a nobis. de cle. excō. mini. c. ſi celebrat. ſunt aūt quedam ꝑſone excepte q̄ ſine hac pena excōmunicato participāt. ſ. vxor. filiꝰ. ſeruꝰ. colonꝰ ⁊c. xj. q. iij. qm̄ multos. de ſen. ex. qd̄ in dubijs. ⁊. c. inter alia. Scdm guil. et garſiā. mittēdo nūciū vel l̄ram excōicato incurrit᷑ minor. qa q̄ſi loq videt᷑. ff. de ꝯſti. pe. l. licet. ⁊ eſt glo. in. c. ſtatuimꝰ. ⁊. c. ꝯſtitutōes. de ſen. excō. li. vj.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK

Baden-Württemberg

Pater eſt ille quē nuptie deſignāt.i.preſumunt eſſe vt dicit azo in ſum.C. de inius vocan.

Paterfamilias dicit̄ is qui eſt ſui iuris et poteſtatis ꝓprie.cuiuſcūq; ſit etatis:ꝟ filiuſfamilias ecōuerſo.re.loco ſuo.

Patres etiā dicti ſunt.q̄s plebs ſibi creauit vt ipi plebem erederent.

Patres ꝯſcripti dicebant̄ q̄ꝝ nomina in tabulis aureis ſcribebantur.

Patria poteſtas ſm Azo.in ſum.C.co.ti.ē ius quoddā qd̕ habent hi qui ſunt de impꝛio romano in liberos naťales et legittimos. qd̕ ius alij nō habent.vt inſti.de patria pote.ꝑ to.

Patricij dicunt̄ ideo.q2 pretorie pr̄ati preſunt. ſm Iſi.li.ix.c.iij.Etiam patricius eſt is quē imperator ſibi elegit in pr̄em.vt inſti.qui.mo.iuſpa.po.ſol.§.filiuſfa.C.de ꝯſoꝛ.eiuſdem li.l.fi. Item in alia ſignificatōne dicti ſunt patricij q̄dam nobiles de ciuitate.et olim dicebant̄ pr̄es principū ſc3 ad ꝯſilia preſtanda.

Patricida eſt qui patrem occidit.al's in iure ciuili ponit̄ parricida.C.de his qui pa.vel li.occi.l.vnica.

Patricidiū al's parricidiū eſt homicidium nephandū qd̕ ꝯmittitur in pentes et in liberos in ꝓximos collaterales ⁊ affines.Re.ſupra ad.l.pompeyam.

Parrochia eſt locus in quo degit ꝑpl's alicuius eccleſie deputatus.ſm goff.in ſum.co.ti.et parrochiaꝝ diuiſio incepit a dyoniſio.xiij.q.j.ca.j.cōſiſtit aūt ius ꝑrochiale in hoc ſm goff.in ſumma co.ti.ꝙ oīs parrochiani in diebꝰ dn̄icis et feſtiuis miſſam audiant in eccleſijs in q̄ꝝ parrochijs habitant.vt.c.j.co.ti.de ꝯſe.di.j.ſi quis. Etiā ꝯſiſtit in decimis ꝑſonalibꝰ que eccle parrochiali debent̄.xvj.q.j.ſi quis laycus.et in oblatōibꝰ que dande ſunt ſacerdoti ꝑrochiali.q ꝓ ꝑpl'o orare debet.x.q.j.q2 ſacerdotes.

Patrinus vel patrina dr̄ filius vel filia ſpūalis ꝯpatrū vel ꝯmatrū m̄ris vel p̄ris.quē vel quam quis de fonte baptiſmatis leuauit vel ad ſacramentum ꝯfirmatōis tenuit.

Patruus dicit̄ frater p̄ris q̄ſi pater alius.

Patruus magnus eſt frater aui.

Patrueles dicti ſunt quoꝝ p̄res inter ſe germani vel fratres fuerunt.

Patrueles ſoꝛoꝛes ſunt duoꝝ fratꝝ filie. ꝟ vtꝝ appellatōne patrui ꝯtineat̄ patruus magnus.videt̄ ꝙ nō.vt in.§.patruus magnus. in.l.iuriſcōſultus.ff.de gradi.ꝟ in oppoſitū ꝙ ſic.aliq̄ defendē nitunt̄.q2 dr̄ia addita generi ꝯtrahit ipm ad ſpēm ſub illo genē.vt aial rōnale ſpēs ē aialis.ſic et patruus magnus ſpēs patrui eē ꝓbat̄ ſimile.ff.de adop.l.j.vbi adoptō filij q ſui iuris eſt ſpecies eſt adoptōnis.

Propatruus eſt frater ꝓaui. et abpatruus eſt frater abaui.

Patronus ſm canones dr̄ ille q h3 ius p̄ntādi aliquē ad bn̄ficiū eccleſiaſticū.ꝟ ſm leges ē q manumiſit ſeruū ſuū ſpōte a dn̄o q ſeruꝰ dr̄ libertꝰ eiꝰ a q̄ ſic manumiſſus eſt. Etiā patronꝰ q̄nq3 dr̄ aduocatus vel ecōuerſo aduocatus patruus cāꝝ.q2 p̄ꝛocīniū preſtat vel patrocinat̄.et in primo ſignificato tria faciūt p̄ꝛonū.Vn̄ patronu3 faciūt dos edificatō fundus.re.§.iuſpatronatꝰ.

Paſſim.i.indiſt̄nter.de app.cū ſit romana.⁊.c.paſtoralis.de offi.dele.in glo.iij.in.c.i ꝯtractādum.de iuramento calum.

Pauperies eſt damnum ſine iniuria facientis ipm datu3 vt ab animali quod ſenſu caret factū vt ſi equus tuus ſegetem meam pauit vel aliter damnum mihi dedit.non eīn poteſt dici iniuriā feciſſe cu3 ſenſu careat.inſti.ſi qua.pau.feci.di.§.pauperies.vbi dicit glo.ꝙ eſt mirabilis expoſitio et legalis. Differunt aūt damnū.maleficiū et pauperies.Nā damnū fit cū aīo iniuriandi.vel ab habente animū iniuriandi licet nō vtat̄.alia patēt locis ſuis de paupie actōe.re.§.actio

Pauliana actio.Re.ibidem.

Par ſm goff.eſt diſcordie finis.vt i.c.j.de treu.et pace.in glo.j.Item par eſt vinculum caritatis.vt in.c.nouit.§.ſed forſan.de iudic.Et ſunt ſex cauſe ꝓpter quas nō eſt par inter homines. Pria q2 nō puniūt̄ maleficia.Scd̕a abundātia temporaliū.Tercia.q2 nō pugnamus ꝯtra demones.Quarta.q2 nō ꝯſideramus dāna litis. vbi diuitias coꝛpus et animam ꝑdimꝰ.Quinta dubius euētus belli q nō ꝯſiderat̄.Sexta q2 nō ſeruamus ꝑcepta dei nec ſoluimus decimas.et ſic qd̕ n̄ capit xp̄s tollit fiſcus.xvj.q.vij.maiores.hec ē glo.no.de re iudi.li.vj.ad apoſtolice.

¶Peculiū ē puſilla ſuba vel pecunia ſepata a rebꝰ ⁊ rōcinijs p̄ris vl' dn̄i.data vel ꝓmiſſa filio vel ſeruo.ff.de pe.l.depoſiti.§.peculiū.Et ē multiplex.ſ.caſtrenſe vel q̄ſi caſtrēſe.ꝓuecticiū aduenticiū.paganicū n̄ paganicū.C.de bo.q libe.l.cū opoꝛtet.l.cū multa.l.cū nō. Itē peculiū dr̄ res paſernalis.ff.de iur.dot.l.ſi ego.§.dot.Ite3 peculiū ponit̄ ꝓ hereditate vel p̄rimonio.C.de epi.et cle.l.ſi qs p̄ſbiter.ff.ad trebel.l.cogi.

Peculiū caſtrenſe eſt qd̕ miles acqrit dum militat in caſtris.et illud ē filij pleno iure.tam quo ad ꝓprietatem.q̄ quo ad vſufructum.

Peculiū palatinoꝝ dr̄ etiā caſtrēſe ſc3 militum palacij q ꝑncipē ſequunt̄.ſm accur.C.co.ti.li.xij.in Rubꝛi.

Peculiū q̄ſi caſtrenſe dr̄ illō qd̕ aduocatꝰ acqrit.ꝓſtādo clientulis ſuis p̄ꝛocīniū in cauſis vel qd̕ mgr̄ grāmaticus.logicꝰ vel rethoricꝰ in ſcolis ſuo lucrat̄ exercitio.in.l.fi.C.de inoffi.teſt.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Peculium aduenticiũ eſt.quod filio aduenit ab
auo paterno vel materno.vel ab altero.vt ex ꝓ-
ſpera fortuna et ex teſtamento agnatorum vl' co
gnatoruꝫ.et qđ ſic filio aduenit ipius ē quo ad
ꝓprietatem.patris đo quo ad vſufructum.ꝛ di
citur alio noie paganicũ aduenticium. Iteꝫ ad-
uenticiũ ſi ab im ꝑatore vel auguſta datũ fuerit
ꝯparatur caſtrenſi peculio.in.l.cum multa.C.de
bo.que libe.

Peculiũ ꝓuecticiũ dr̃ illud quod de rebus pa-
ternis vel dñicis ꝓficit.et filio vel ſuo daẗ vt i
eo negocieẗ.et illđ ē pr̃is quo ad ꝓprietatẽ. ſʒ fi-
lij vel ſerui quo ad vſufructũ.et etiã al's dr̃ pa-
ganicum ꝓuecticium.

Peculiũ clericorum ē pr̃imoniũ clericoꝝ. Naꝫ
peculiũ patrimoniũ appellaẗ.ff.ad trebel'.l.co-
gi.in princi.Vñ illud quod a clerico velut ꝓpri
um poſſideẗ eius peculiũ dr̃.ſecũdo mõ tñ ꝛ vſu
aliter peculiũ dici ſolet.filioꝝ et ſuoꝝ pr̃imoni
um.quod eis a dño vel patre daẗ.vt.ff.e.ti.per
totum.

Peculiũ clericoꝝ ꝓuecticiũ ē.qđ de bonis eccle
ſie ꝓcedit vel qđ eccl'ie ꝯtemplatõe acquiriẗ.

Peculiũ aduenticiuꝫ eoꝝũdem ē qđ acquiriẗ ex
op̃a eoꝝ vel al's ꝓuenit ex intuitu ꝑſone.et hoc
no.goff.in ſum.e.ti.et dr̃ peculiũ a pecunia.

Pecunia appellaẗ totũ qđ hoies habent.et dr̃ a
pecoribꝫ.quia quicqđ antiqui habebãt.totum i
pecoribus ꝯſiſtebat.vt.j.q.iij.totũ. et ſic ſumiẗ
ꝯmuniter.qñqꝫ tñ capiẗ ꝓprie et ſtricte ſolũ pro
numerata pecunia.vt.xiiij.q.iij.c.putãt quidaꝫ
et ibi glo.al's appellatõe pecunie oẽs res conti-
nẽtur.C.de ꝯſti.pe.l.ij.etiã ꝓculus.ait nois pe-
cunie appellatõe rẽ ſignificari.ff.de v̇.ſig.l.etiã
v̇.ḡ.Heres factus hereditate adita vendidit eã
et emptori per ſtipulatõem ꝓmittit quãta pecu-
nia ex hẽditate ad ipm̃ ꝑuenit ꝛc̃.appellatõe pe
cuie ois res ſignificaẗ.qꝛ ſenſus ē.ois res q̃ ex
hereditate ad me ꝑuenit.et capiẗ ſignificatũ ex
diſpoſitõe p̃cedẽti.ſ.venditõe hereditatis.que
oẽs res ſignificat.Itẽ ibi late ſignificat dicẽdo
heres mi volo te reſtituere ticio pecuniã meam
id ē hereditatẽ.Vñ ꝑinde ē ac ſi dicat.heredita
tẽ.bona vel res meas.vt.l.nãqꝫ.§.fi.ff.ad tre.ſʒ
ibi ſignificat ſtrictiſſime dũ filiofamilias ꝓhi-
betur mutuari pecunia.quia ſignificat pecuniã
numeratã.l.j.ff.ad ſenatuſconſul.mace.iũcta.
l.ſʒ et ſi.§.pecunie.e.ti.Nõ vtriuſqꝫ.qꝛ in priori
caſus ſubiectus fuit ex fauore g̃ ampliandus.ſʒ
hic caſus ſubiectus eſt ex odio g̃ reſtringẽdus.
vt in reg'la odia.de re.iur.li.vj.

Pedanei iudices.Re.ſ.iudex ꝛc̃.in lr̃a I.

Pedagia dicũtur que danẗ a trãſeuntibꝫ in lo-
cum cõſtitutum a principe.et capiẽs pedagium
debet dare ſaluũ ꝯductum et territoriũ eius te-
nere ſecurũ.adeo ꝙ ſi aliquis derobeẗ.i.ſpolieẗ
et ē vulgare gallicoꝝ.tenetur ei dñs terre rapi
nã reſartire.ſm bal.in verſi.feu.de pa.iura.fir
ma.in.§.ꝯuenticulas.faẗ.l.nequid.ff.de incen.
rui.naufra.et no.archi.xxxiij.q.v.ſi qs ꝑegri-
norũ.ſed guidagia.Re.ſ.

Pecoris nomine continẽtur boues.

Pecorum ad aquam pulſus.ē ius adducendi
vel appellandi pecus ad aquaꝫ fontis alieni iu-
re ſeruitutis.

Pediculi dicũtur quedã argẽtea ſuſtentac'la q-
bus vaſa vel res quelibet velut pedibꝫ ſuſtentã
tur.et ponitur in.l.pediculis argẽteis.ff.de au.
et ar.leg.

Pedetentim.vide in glo.j.in cle.

Pedagogus eſt ille qui ab initio inſtruit pue-
ros.et dicitur ad pedos.i.puer.et gogus ducere
quaſi ductor ſiue gubernator pueroꝝ.inſti.qui.
ex cau.manu.nõ poſ.§.codeꝫ.l.elyaſcentia.vbi
glo.pẽ eũ minor.xx.annis maior tñ.xvij.manu
mittere pedagogũ ſuũ vt ibi dr̃.

Pedamẽta dicuntur ſuſtentamẽta pedũ vinea-
rũ.et dicũtur gallice parilli.

Pena et ſupplicium differũt.vt no.archi.xj.q.
iij.nemo.per totum.

Pene.i.quaſi.et no.iij.q.vij.c.qui ſine.

Penes notat plene.Iohes caldrini ꝯmento de-
cre.poſtulaſtis.de ꝯceſ.ꝑben.Et differẽtiam in-
ter penes et apud.vide ꝑ io.linconienſ.i.l.ſi qs
in tantã.C.vñ vi.vbi dicit.ꝙ illud ē penes ali-
quẽ cuius poſſeſſionẽ habet.ſed illud ē apud ali
quem.cuius ſolam detentõem hꝫ.vt depoſitari
us et ꝯmodatarius.et dicit ꝙ in dicta.l.apud.
ſumitur improprie.vt in.l.penes.ff.de v̇.ſig.

Peius notat paul'i ꝯmẽto.c.i lr̃is.đ reſti.ſpo.

Penitus notat io.an.c.j.de ſup.neg.p̃la.

Pena ē delictoꝝ debita cohertio vel ſatiſfactio
q̃ lege vel a miniſtris legis imponitur.

Penã cõmitti eſt penam debere.

Penitentia ſm ambro.ē p̃terita peccata plãge
re.et plangẽda iterum nõ cõmittere.Vel ſic ſm
aug.Eſt quedã dolens vindicta puniens i ſe qđ
ꝯmiſiſſe dolet.de quo plura vide in tractatu de
pe.di.j.ij.et.iij.

Penula ē q̃dã veſtis q̃ nõ vtebanẗ niſi ciues ro
mani q̃ fuit data pr̃i pauli.qꝛ ſocietatẽ ꝯtraxe-
rat cũ romãis et eẗ.b.paul' aduerſus iniuſtos
romanũ ciuẽ ſe appellauit.c.ſi i adiutoriũ.di.x.

Penſio ē idẽ qđ cenſus vel tributum.

Pẽſitatões publice ſm azo.i ſũ.C.ſi ꝓpẽ pub.
pen.vẽ.dicũẗ ãnue exactões tributoꝝ vel veſtiũ
auri vel argẽti q̃ a certis ꝑſonis p̃ſtabãẗ fiſco.ſʒ
penſiones publice dicuntur que ad viarum vel
pontium refectõnem preſtanda ſunt a poſſiden
tibus.vt ſic fiat omniũ datorum quedã collatõ.

et ſic penſitatio ē quaſi penſionis ſolutio.
Pētateucū ē volumē ɔtinēs quiqꝫ libros moyſi
a penta.i.quinqꝫ ⁊ teucū mādatū q̄ſi ⁊c̄.vt in.c.
.j.de deci.

Perangaria ē ſeruitus pſonarum et rerū.⁊ dr̄
q̄ſi pfecta et magna angaria. Eſt aūt angaria ſer
uitus pſonarum et nō rerū. Itē pangarie dicū/
tur exactōes et pſtatōes patrimonioꝝ.ſ.onera
quedā q̄ pdiis incūbūt vl' imponunt.⁊ erāt for/
te exactōes equoꝝ vel vectuarū ad portandum
annonam militibꝫ.vt colligit.C.de curſu pub.
an.in rub.li.xij.

Perangada ē veſtis de auro vulgari.qd̄ a gay/
dis veſtimētoꝝ et clamidū poni ſolet.vel veſtis
q̄ habet aurum tm̄ in ſupficie.re.ſ.olebertus.et
C.de veſti.olo.et deaura.li.xj.

Peregrināntes large dicunt oēs q a loco ſui do/
micilij pficiſcūtur.C.d incol'.l.ciues. ꝓprie aūt
dicunt romipete apl'oꝝ et alioꝝ ſanctoꝝ limi
na et oratoria viſitātes.xxiiij.q.iij.ſi qs romipe/
tes.⁊.c.paternarū.⁊.c.illi qui.etiā dicūtur illi
qui accedūt ad pn̄tiaꝫ dn̄i pape.vt.e.ti.c.vnico
⁊.ij.q.vj.arguta.

Peregrini dicūtur oēs qui nō ſunt de epatu or/
dinātis.ſiue ſint clerici ſiue laici.ſm goſ.i ſum.
de cle.pegri.quia tales recipi nō debent ab epo
alieno ad ordines vel dignitates aut eccleſiaſti
ca ſacramēta.vt.lxxj.di.p to.⁊ in ti. de cle. pe/
gri. Vn̄ clericus pegrinus ē qui i aliena ꝓuin/
tia ordinatur.

Peremptoriū dr̄ a pimendo eo q omnino peri/
mat vt terminus pemptorius vltra quē nō dan
tur vlteriores dilatōes. Similiter exceptō pem/
ptoria dr̄ q̄ pemit actōem.etiam dr̄ citatio pem
ptoria.quia omnes alias citatōes abbreuiat et
accelerat. Nā de iure tres citatōes debent fieri
anteq̄ aliquis tanq̄ ɔtumax puniat.iudex tn̄ pem/
ptoriā citatōem vel pemptoriū edictū extāte cā
ſtatim mittere pōt.⁊ idē opabit qd̄ alie tres ci/
tatōes poſſunt operari.

Peremptoriū ſoluit.i.poſſibilitas ferēdi ſniaꝫ.
Per no.archi.xiij.q.ij.c.ebrō.⁊ paulus d liſa.
ple.in cle.j.de ſum.t.⁊ fi.ca.⁊ io.an. de elec.ij.
dudū.in fi.ff.d v.ſig.l.vrbana.§.pnoctare.vbi
dictio p.notat pfectōꝫ.vt hr̄ in.l.ſi tu.ff.d le.j.

Pergula ē tuguriū vel obumbratio frōdoſa et
ponit in glo.§.ɔtrahētes.c.j.de fo.ɔpe.li.vj.

Perequator ē qui hoīes et territoria pequat.i.
val de equat.vel q pdium ꝓpter defectū equa pē/
ſione vt prius aſſignat nouo poſſeſſori.vt.C.de
fun.primo.l.fundi.li.xj.

Perduelliones.re.crimen leſe maieſtatis.

Peripſima ē purgamentuꝫ vel cortex pomi vel
piri.vn̄.Tolle pipſimā ede pulpā ſpnes arullā

Permitti dr̄ aliquid tribus modis. Primo qd̄
nullo iure ꝓhibet. Secūdo qd̄ cōtra humanas
ɔſtitutōes indulget. Tercio illicitū vt magis il
licitū vitet.vt ē glo.cū exemplis.in.c.oēs.di.iij

Permutatio ſm goff.ē vnius rei ꝓ alia vicaria
pſtatio vel vicaria pſtatōe mutatō.⁊ ɔtrahit ſic
pleriſqꝫ placet qn̄ inter aliquos ɔuenit vt certa
ſpēs ꝓ certa det.C.e.ti.qm̄ aſſeris.ſi em̄ ɔueni/
ret vt certa ſpēs daret ꝓ incerta vel ecōuerſo.n̄
eēt pmutatō ſ ɔtractus innominatꝯ.ſ.do vt des
⁊c̄.et pmutatōis ɔtractus iō fuit inuentꝯ. qꝛ ſe/
pe poterat aliquis hr̄e aliqd inutile ſibi vel par
ui ɔmodi qd̄ alteri multū valere poterat.et ecō/
uerſo.et prius ignorabat qualiter res vnius al
terius fieri poterat.ad qd̄ inuentus ē ille ɔtra/
ctus pmutatōis.

Perpetuū qn̄qꝫ idem eſt qd̄ generale. de elec.c.
maſſana.⁊.c.vt circa.e.ti.li.vj.vt dicēdo edicto
ppetuo.i.generali ꝓhibemus.

Perplexitas ē ɔſtringēs et ineuitabilis neceſſi/
tas peccandi.que ꝓuenit ex erronea volūtate.
vt.c.j.⁊ in ſum.diſ.xiij.vbi glo.ho. Etiā de diſ/
ferētia inter mortalia et venialia ponit ibidem
exemplū de iudeis crucifigētibꝫ xp̄m.et ſi qs nō
det quereti inimicū ſi ſit i loco. Item ſi vir dene
gat vel reddat vxori debitum peteti.et declarat
ibi.q nullus poteſt eſſe pplexus inter duo mala
et ſic pplexio ē ſolum ad ſtultam opinionē alicu
ius de hoc vi.in.c.nerui teſticuloꝝ.xiij.diſt.vſ/
qꝫ ad fi.diſtin.

Perpenſus.i.pfecte penſatus ⁊ deliberatus.de
pac.c.vlt.circa mediū li.vj.⁊ ſic dr̄ in ꝓhemio
cle.iuris ſanctō ppēſa digeſta ɔſilio.

Perſone quedā dicūtur priuate improprie vt il
le que ſunt exempte a iure cōmuni.vt diſt.iij. p̄/
uilegio.vbi dr̄ q priuilegia ſunt leges priuato/
rū.quedam vo dicunt ꝓprie priuate. vt ille que
nō habent dignitatem.iij.q.v.q ɔtra. Vn̄ cleri/
ci nō dicuntur priuate pſone.cū habeant digni
tatem.i.ordinē eccl'iaſticum.vt in.c.priuilegio.
palle.⁊ diſt.iiij.quiqꝫ.ſm io. Item ſm alanum
quedā ſunt perſone publice que ſunt i officio pu
blico.vt tabellio.iudex.baliuus. alie priuate q̄
nō ſunt in officio publico.

Periurium ꝓprie dr̄ qn̄ aliquis iurat ɔtra cano
nica ſtatuta vel temerarie. Et dicitur multipli/
citer. Primo.i.falſa iuratō que ſi ignorant ad
hibita omni diligentia facta fuerit. ſic nullum
peccatum eſt.xxij.q.ij.homines. Secundo dici
tur tranſgreſſio liciti iuramenti.et ſic eſt morta
le.vj.q.j.quicūqꝫ.illicitum aūt ſcienter iurans
peccat ſ non cōtraueniens. Tercio dicitur in/
diſcretum iuramentum et eſt veniale.xxvj.diſt.
§.criminis.in fi. Quarto dr̄ mendacium iura/
mento firmatum.et eſt ſemp mortale. xxij.q.ij.
quod ait.et eſt crimen adeo magnuꝫ q clericus

piurus ab officio et beneficio ſuſpendi dꝫ.c.p̄
uenit.de fideiuſ.c.inter dilectos.de exceſ.p̄la.ꝛ
ca.querelam.de iureiuran.

Perſonalitas ſignificat̃ p̱ has dictōes.tu mihi
ego tibi ꝛc̄.cū alio ſignificato qđ ꝓbabiliter cō
cludit̃.ꝛ ſi nullo mō ꝯcludit̃ tūc ē impſonalitas
quia actū viciat,put rō dictat.v̄.g̃. Ego ꝙ ꝯſti-
tuas te mihi ſolutuꝝ̄ debitū a ticio.r̄ndeo imp
ſonaliter dicēdo ſatiſſiet tibi ab illo.vel ſimplici
ter ſatiſſiet.hec impſonalis ſignificat te nō con-
ſtituere mihi ꝛ ꝙ nulla ſit obligatio.auт̃.ſi qn̄
ꝶ.de ꝯſti.pe.Rō.quia hec verba nō ſignificant
aliū obligari.nā alius aliū obligaꝛ̃ nō pōt.nec
veriſimile ē quē iactare ſuū.l.cū de indebito.ff.
de ꝓba.ſa.l.arreanus.ff.de ac.et ob.vbi non ſit
facilis interpretatio ꝓ obligatōne.ꝛ.l.ſtipuloꝛ
iſta.§.ſi qs ita.ff.de v̄b.obl.nā cōmuniter quis
ſibi acquirere cupit.ideo veriſimiliter ſtipulās
vult acquirere ſibi.quare licꝫ quis dicēdo,ꝓmit
tis.x.nō exprimet verbū mihi vel tibi.ꝛ alter re
ſpōdet nō dicēdo tibi:tn̄ illa verba mihi et tibi
ſupplētur et ſufficiēter intelligūtur,ꝓpter cām di
ctā.vt in.l.ſtipuloꝛ.p̄alle.Itē ſi quis ſtipulatuꝛ
x.dare ſibi.alter r̄ndet dari.ꝫ nō dicit a me.va-
let ſtipulatō.l.fi.§.fi.ff.ſi ceꝛ.peta.ꝛ.l.illa ſtipu
la.ff.de ver.ob.ꝛ ē ſenſus.ꝙ dabit̃ p̱ ipm ꝓmit-
tentē vel p̱ aliū quia hoc ſignificat illud verbuꝫ
impersonale paſſiuū dari.Ex quo ſeqtur.ꝙ nō
ē obligatus ad dare.ꝫ tenetur ad factū p̱ quod
det̃.ſecus i illo qui ꝓmittit dare.quia tenet̃ reꝫ
accipiētis facē.quia verbū hoc importat qđ ipe
dabit.Et ſi diceres.heres qui iuſſit facere ꝙ ti
cius cētū habeat tenet̃ p̱ ſe dare.l.ſi heres.ff.de
le.j.ita vidr̃ in ꝓpoſito ꝙ ꝓmittēs dari debeat p̱
ſe dare.R̄ndetuꝛ ꝙ hoc verbū habeat ſoluit hoc
ꝯtrariū qđ ſignificat iure dominij.ꝫ ex promiſſi
one nō trāſſertur dominiū.g̃ ꝛc̄.Itē teſtatoꝛ le-
gauit ticio ſuos quos ipe teſtatoꝛ manumittere
nō poterat vt manumitterētur manumitti non
pn̄t.hec impſonalitas ſignificat ꝙ legatari⁹ ſer-
uos nō habebit ꝫ ꝑmanebūt penes heredē.vt.l.
ſi quis.ff.d̄ le.ij.Secus ſi diceret vt manumit-
teret.quia tūc remanerēt penes legatarium.l.ſi
quis eū quē.ff.de ꝯdi.et demō.Rō.qꝛ ex ſignifi-
cato v̄bi pſonalis imponit̃ onus legatoris et ſi
nō tenet onus.emolimentū penes eū tn̄ remane
bit et ſic de alijs.

Pertinere ad nos dicūtur que ſpectant aliquo
titulo nō cā pignoris et q̄ nr̄a nō ſunt ꝫ eē pn̄t.
l.verbū p̱tinere.ff.de verbo.ſigni.

Pertinacia in malo pſeuerātia in virtute dr̃.
Nam ptinax dr̃ valde tenēs vel imprudēter du
rus.irreuocabilis.indocibilis et obſtinat⁹.ſm
io.an.in cle.j.de ſum.tri.

Petitio hereditatis oibus illis ꝯpetit.qui iure
veteri vel nouo heredes ſunt vel fiunt ꝯtra poſ-
ſeſſores vel ꝓ heredes q poſſidēt.nec pn̄t dicere
quare poſſident veteri iure veluti.xij.tabularū
vel ex teſtamēto nouo iure velut ex ſenatuſcōſul
to.qui vo cū titulo poſſidēt hereditatē.nō tenen
tur petitōe hereditatis niſi i trib⁹ caſib⁹.vt ſi vē
ditoꝛ nō apparet.vel modico diſtraxit vel de p̄cio
nō ē factus locupletioꝛ.qb⁹ caſib⁹ vtilis petitio
hereditatis liberis cōpetit ꝯtra teſtamentū p̱en
tū.et p̱entib⁹ ꝯtra teſtamētū liberoꝝ.ꝛ fratri cō
tra teſtamentū fratris qui turpē pſonā inſtituit
heredē hec aūt de inoſſicioſo vtilis ē.quia cōpe-
tit a tp̄e adite hereditatis vſqꝫ ad quinquenniū
exheredato nō dn̄o ꝯtra ſcriptū heredē aditōne
iā factum dominū.

Petitō hereditatis fideicōmiſſoria ꝯpetit ei cui
fideicōmiſſoria hēditas reſtituit̃ ex ſenatuſcon-
ſul.trebel.

Petitio hereditatis poſſeſſoria que dicit̃ bono-
rū poſſeſſio infra annū vtilis datur emācipatis
vel ſuis heredibus infra centum dies.ceteris vſ
qꝫ ad.xxx.annos periurat.inſti.de bo.poſſ.in.
§.liberis.

Phīlātrophum idē ē quod ſalarium.

Pignus eſt res mobilis vel ſe mouens apud
creditorem a debitore tradita et collata ad p̄ſtā-
dum ſecuritatē et de ſoluendo debito vel adim-
plendo ꝓmiſſo.Vel ſic pignus eſt res obligata
ꝓ debito ad ſecuritatem creditoris.ꝛ dicit̃ a no
mine pugnus.quia pugno vel manu traditur.
et ꝯſiſtit in re mobili ꝓprie q̄uis ypotheca ſit ꝓ-
prie obligatō rei immobilis.Et dꝛ ypotheca ab
ypos qđ ē ſub et theſis poſitō quaſi ſuppoſitio.
Itē pignus ſm papiā ē qđ datur propter rē cre
ditā.que dum redditur ſtatim pignus auferꝛ
cuius poſſeſſionem ad tempus ſolum ꝯſequituꝛ
creditoꝛ.ceterum dominium penes debitorem ē
et ponit idem differentiam dicēdo.pignora na-
torum dicuntur pignora rerum.ſubdens ꝫ vera
qꝫ ꝯfundit autoritas lectoris.

Pignus p̄torium dicitur illđ quod alicui a iu-
dice dat̃ pro maiori ſecuritate rei petite ꝛ adiu-
dicate vide.l.ſi decreto.C.qui po.i pig.ha.ꝛ.l.
.j.C.de p̄.pig.

Pignus ꝯmitti ē in eum ſtatum p̱uenire.vt de-
bitoꝛ dn̄iuꝫ pignoris amittit.v̄.g̃.Tradidi vl̃
mutuaui tibi pecuniam ſub pignoris cōditōne.
et niſi ſtatuto die pignus ſuas vel redimas de-
bitum ſoluendo qđ ipm cōmittatur.i.amittat̃
Pignus ē duplex.p̄torium et iudiciale.Preto-
riū ē qn̄ mittit̃ actoꝛ i poſſeſſionem ꝓpter ꝯtuma
ciā rei i n̄ ꝯpendo an̄ litis ꝯteſt.vl̃ p⁹.Sꝫ pign⁹
iudiciale ꝯſtituit̃ qn̄ p⁹ſniam mittit̃ actoꝛ in poſ
ſeſſionē ob victi ꝯtumaciam in non ſoluēdo.tūc
eīn victoꝛ ſtatim acquirit naturalē ꝛ ciuilē poſ-

ſeſſionē. de hoc no. p doc. i. c. ꝯtigit. de do. ꝛ ꝯtu.

Pignorare ē rem aliquā ꝓ debito obligare creditori. vt ſecurioꝛ ſit de ſolutōe debiti. vel ē facē ꝯtractū ſic dictum.

Pignoraticia actio. Re. s. actio pignoris.

Philateria dicūt̄ carte in qb⁹ ꝯtinent̄ incantationes. xxvj. q. v.

Phitones ſunt incantatores vl' diuinatores dicti a phitone q fuit auctoꝛ diuinādi.

Piſtores olim dicebātur faciētes panē palacij q ſuberāt comiti horreorū. vt. C. de piſto. li. xj. ſm accur.

Piſcina locus dr̄ ꝓ nutriēdis et ꝯſeruandis piſcib⁹ deputat⁹ vt qñ placuerit dño d ipis capiat

Pileus dicitur a pilis. quia pilos capitis tegit ꝛ ſtringit ſm ioh. an. i cle. ij. de vi. et ho. cle. pōt etiā dici a pilis quia de pilis factus eſt.

Placere. i. arbitrari ſm voluntatē rōe regulatā. et ē actum ponere i placētia vt in arbitrio. vt i. l. thays ancilla. §. ſoroꝛe. ff. de fideicommiſſ. liberta. vbi relicta libertate ſi herede placeret iſpicit̄ quod bono viro placeret. ꝛ ꝑ hoc diſcinditur queſtio. pone. ꝯduxi famulū vſqꝫ ad ānuz pacto appoſito qd̄ ſi mihi diſplicēt infra annuz poſſim ipm expellere. quod nō poſſim expellere niſi ex cauſa ex qua vir bonus expelleret. ſed ex vſu cōmuni intelligēdi ſignificat meram voluntatē. ꝛ forte idē de iure ſcripto ꝑ. l. ex placito. C. de re. ꝑmu. Rō. quia certum ē q placitū ſignificat ibi volūtatē faciēdi. §. penult. inſti. de ꝯtra. emp. vbi ſcipit̄ ꝓ mera volūtate. ſ nō obſtat. §. ſoroꝛe ꝑalle. quia ibi ſignificat arbitriū rōe ſubiecte materie. ſ. libertatis vt facilius valeat. Itē paria ſunt actū ponere i alterius libito vel voluntate. l. ſi fidei ꝯſenſus ꝯpe princi. ff. de fideicōmiſſ. liber. i ver. ſ ita ſcriptum. vbi ē idē dicē. lego libertatem ſi heres voluerit vl' ſi ei libuerit.

Plagiarij ſunt illi qui liberos hoies ſeducūt vl' ſeruos alienos ſurripiūt et vendūt a plaga maris. C. ad. l. fal. de pla. l. fi.

Plagiū ē plaga vel doloꝛ q parētib⁹ vel dñis infertur de ſurreptōe filioꝝ vl' ſeruoꝝ ab ipis plagiarijs. auferūt eñ dñis vl' patrib⁹ ꝑ tales facultas filioꝝ vl' ſuoꝝ. ꝛ dī a plaga. quia ē magna plaga patri vel dño ſm glo. i rub. C. ad. l. faui. de plagiarijs.

Plagiarius al's plegiarius. etiā ē idē qd̄ fideiuſſoꝛ. vt i. c. veniētes. de iureiurando.

Placet licet videat̄ importare oīmodā voluntatē, pferētie. tñ includit arbitriuꝫ boni viri. l. thays. §. ſoroꝛe ꝑalle. nā licet dicā faciā quecūqꝫ tibi placēt. intelligit̄ tñ iuxta arbitrium boni viri. l. ſi ſic. ff. de leg. j. vbi ꝑ bar. ꝛ no. in. c. de q vult deo. de iudi.

Pleno iure exponit̄. i. quo ad tpalem ꝛ ſpūale ꝫ iuriſdictōem. c. ꝯqueſtus. de fo. ꝯpe. ꝛ hoc ſi cōcedēs habet ptatem vel iuriſdictōem vtrāqꝫ. idē i. c. quoniā de ꝑui. et. xvj. q. ij.

Phiſis idem intelligit̄ in verbo oīmodam. vt i cle. j. de fo. cō. ſ an poſſidens eccleſiam pleno iure poſſit eius bona ꝯuertere i vſum ꝓpium. ꝛ dr̄ q ñ i glo. ibi ad mēſam. i cle. j. de exceſ. ꝑla.

Plebiſcitū ē quod plebeyo mgr̄atu. i. tribuno interrogante an oīb⁹ placeat plebs inſtituit. dictū qſi ſtatutū. oꝛta eñ inter plebeꝫ ꝛ maiores ciuitatis romane diſcoꝛdia: plebs ſibi leges cōſtituit. q dicte ſūt plebiſcita. vt. ff. de oꝛig. iu. l. ij. §. hys ſdē. ſliquis vo ꝑplus cū ſenatorib⁹ ꝛ patricijs ius ſibi cōſtituit. qd̄ dr̄ lex ꝑpli anthonomice. i. ꝑ excellētiam. ſm yſi. li. vj. ꝛ dr̄ plebiſcituꝫ eo q plebs fiat ꝛ ſciſcitetur vel cogat vt fiat. di. ij. plebiſcita.

Plus petitio ē ſolius offerētis, pmiſſio. ff. c. tit. l. iij. vel ē plus ꝛ aliter q pactum ſit exactio. et fit quatuoꝛ modis. Vñ. plus petit̄ cauſa tpe re qꝫ loco. vt no. i. c. j. de plus peti.

Pondus differt ab onere. quia pondus dicitur quoddā leue et quoddā graue. vñ dr̄ pōdus meum. i. coꝛpus ego fero quocūqꝫ venero. ſ on⁹ dicitur. quia ſꝑ onerat et deprimit.

Ponctōes dicūtur quedā naues. Vñ dicitur. ſi ponctōibus trahitiat̄ id ē mare trāſſeratur vel manibus tranſeatur.

Pōcarius idem ē ſuarius. Re. ſ. ſuarius. ꝛ dicebātur olim hi qui cuſtodiebāt poꝛcos ciuium vrbis romane i paſcuis. ꝛ excuſabātur a muneribus ſoꝛdidis. vt. C. d ſua. ſuſcep. l. j. li. xj. ſm accur.

Poꝛtoriū dr̄ quedam pſtatio que dat̄ ꝓ nauiuz applicatōe ſeu ſtatōe et mercatōe quacūqꝫ facta i poꝛtu. Vñ differūt pedagia guidagia ꝛ ſaluiaria. Re. quodlibet loco ſuo. Et iſta oīa dicūtur poꝛtoꝛia. C. de vecti. et cōmiſ. l. iij. et. c. ſup de v. ſig. in glo. vj.

Pontifices oliꝫ dicebantur impatores. xxj. di. cleros. di. xj. de capitulis.

Pontificale eſt oꝛnamentū epiſcopale. ꝛ ſm hoſti. ē autenticum iſte liber. vt de ſer. nō oꝛdi. c. ꝯſuluit. et no. io. an. i cle. vnica de iureiur.

Plerūqꝫ. i. regulariter inſti d legit. pa. tu. in fi. cum glo. impꝛopꝛiatur. ff. comodati. l. ſi is qui. §. fi.

Plebs differt a ꝑplo vt ſpēs a genere. qꝛ ꝑplus ꝯtinet minores ꝛ maioꝛes nobiles ꝛ ignobiles. plebs vo tñ minores. ꝛ inde plebeſcitū. i. ꝑ plebē ſtatutū. inſti. de iu. na. gen. ꝛ ciui. §. plebs aūt

Poſitō ſm gof. ē dictū qd̄ loco interrogatōis ponebat̄ oli. hodie d plano ponit̄. ꝛ poſitiue fit ſic oli. interrogatiue fiebat. v. gr̄a. ſi volebā te ꝯuenire hereditario. tūc ſic dicebā dñe iudex inter-

rogetis hoc an ipſe ſit heres talis ⁊ ex q̄ parte ſit
heres. hodie vō ſic dr̄ pono te eē heredem talis.
item pono ipſm ex aſſe heredē. ſ. extitiſſe. ꝫ quia
hodie ſimpliciter fiebant ſeu fiant interrogatō-
nes ſuper poſitōnibꝫ. igitur aliter deſcribitur a
ſpe. e. ti. ſic.

Poſitio ē breuis verboꝝ formula. mētem ponē
tis ꝑtinens: ad veritatē eliciendā ꝯcepta et ha-
buit hoc verbū ortū nō ſolū ex vſu hoim diu in
cauſis inolito ꝫ ex antiqua. l. ff. de le. iij. l. offen-
dimus. §. ex diuerſo. ibi. pono ꝗ. Poſitō igiť ni
hil aliud ē ꝙ dictū de credulitate aſſerta in vim
ꝓſtiti iuramēti. faciēs ad ꝓbatōez aut ipſam am
miniculās: habens annexā interrogatōem. aut
iudicis ſuppletōem. ar. in auť. de his q ingre. ad
ap. §. fi. col. v. ſic dicte ex cōmuni ſenſu. nō tn̄ ſi-
ne rōe. ar. ff. ꝺ ſupel. le. l. labeo. inuente vt ptes
exonerenť ꝓbatōibꝫ ⁊ ne fatigentur laboribꝫ et
expēſis. vt. §. fi. ꝑalle. Vel poſitō dr̄ dictū facti
nō dum ꝓbati ꝑ articulos diſtincti rite loco ꝓ-
batōis ꝓpoſitū ſpectās directe vel indirecte ſim-
pliciter vel āminiculatiue ad intentōem ponen-
tis qd̄ intēdit ꝓbare. ponēs ꝑ ꝯfeſſionē aduerſa
rij ſui vel eius ꝓcuratoris. ar. de elec. dudum. ij
de teſtibꝫ pn̄tium. de ꝯfeſ. li. vj. nec debet poni ni
ſi hoc quod ē facti. ff. de dote ꝓle. l. j. C. de legi.
l. leges. Vn̄ que vocātur poſitōes ī curia eccleſi
aſtica. dicūtur articuli ī curia ſeculari. et differť
a rōibꝫ. quia rōes ſunt iuris ꝫ poſitōes vel arti
culi ſunt facti. Itē poſitōes differūt ab interro-
gatōibꝫ. licꝫ tam poſitōes ꝙ interrogatōes fiāt
vt ꝑ ꝯfeſſionē aduerſarij reueleť ponēs ab onere
ꝓbādi. qꝛ poſitōes fiūt aſſertiue ⁊ a pte. ꝫ inter
rogatōnes fiunt interrogatiue ⁊ a iudice. et ad
poſitōes debet rn̄deri ꝑs nō aduocatus. et qn̄-
cūqꝫ ſunt faciēde ꝓbatōes. fieri pn̄t poſitōes ſi-
ue ante litis ꝯteſt. vel poſt. de hoc vide glo. in. c.
. j. de ꝯfeſ. li. vj. q̄ plures ponit ꝯcoꝛ. et alle. cum
exemplis de poſitōe an̄ li. ꝯteſt. et etiā poſt. ſ. de
exceptōe ꝙ actoꝛ ſit excoicatus. ponit reus hoc
mō. Pono ꝙ ꝑcuſſiſti talē ī tali pte coꝛpis tlī lo
co tali die talibꝫ pn̄tibus. Itēꝫ turbatus ex tali
cā aīo iniuriādi illū q tūc erat clericus et erat ī
poſſeſſione clericatus. ⁊ ſciebas eū clericum eē.
Itē vidiſti eū ferentē coronā habitum ⁊ tonſu-
rā clericalem deferentē. qbꝫ pactorē ꝯfeſſatis ꝓ-
bata ē excoicatō an̄ li. ꝯteſt. ꝫ poſt li. ꝯteſt. pone
ꝙ petā aliquem ab eccľia quā ꝯtra iura retinet
remoueri. dicā pono iuramento meo ꝙ. T. ha-
bet et poſſidet eccleſiā ſancti. M. Itē ꝙ habet ⁊
poſſidet eccľiam ſancti. P. Itē quelibꝫ eaꝝ ha-
bet curā aiarū ⁊ eas poſt cōcilium acqſiuit. hoc
ꝯfeſſato ſuccūbit reus. niſi diſpenſatōem vel iu
ſtam cām oñdat. Itē debēt fieri poſitōes ſup cō-
tentis in libello. Et no. ꝙ multiplices ſunt po

ſitōes vna dr̄ poſitō ꝑtinens. et tali coget iudex
rn̄dere. vt in. c. pn̄tium de teſti. li. vj. et ſi dubiū
ē an pertinēs ſit. vel ne inclinabit ſe iudex ad id
qd̄ veriſimilius eſt et in dubio tutius ē qd̄ facit
rn̄dere. vt de ꝯfeſ. l. ſtatuimus. li. vj. ff. de inter.
ac. l. ꝺ etate. §. ex cā. et. l. vbicūqꝫ. e. ti. Alia eſt
poſitio impertinēs cui nō cogitur quis rn̄dere.
Itē quedā eſt negatiua poſitio et talis nō debet
admitti. qꝛ verbis affirmatiuis ponenda ē. Nā
negatiua nō ꝓbať ⁊ id qd̄ poniť ſi negať: ponēs
ipſm ꝓbare hꝫ. ff. de ꝓb. l. ij. ⁊ C. e. ti. l. actoꝛ. ⁊ ꝺ
ꝓb. qn̄ ꝯtra falſā. fallit qn̄ alꝰ ꝙ ꝑ talez poſitō
nē ꝓbari nō pōt. c. ſtatuimꝰ. ꝑalle. vel ſup facto
ꝑgnāti vbi indirecte ꝓbať. c. ex tenoꝛe. ꝺ teſti. ⁊
C. de con. et ꝯmit. ſti. l. optimā. Itē poſitō q̄ nō
releuat ponentē vel ei nō ꝓdeſt. nō debet admit-
ti. qꝛ nō debet qs ad ꝓbandū id admitti qd̄ ꝓba
tuꝫ ei nō ꝓdeſſet. l. ad ꝓbatōem. C. de ꝓb. c. dile
cti. ꝺ excep. Itē poſitio q̄ nō facit ad cām vľ q̄ n̄
ē ſup re de qua agitur ī libello. vel ſup eo qd̄ re-
pellat agentem: ſi ꝓponitur ex pte rei. dr̄ impti-
nens et nō eſt admittenda. Item poſitio que de-
pendet ex alia que fuit negata vel ꝯceſſa. nō eſt
admittenda. quia ſup eo nō eſt amplius querē-
dum. ar. ff. nau. ca. ſta. l. licet. ne rn̄ſioni ſit con-
trarius ſicut nauta vētis ꝯtrarijs nauigās. vt ī
auť. de his qui ingre. ad ap. §. j. col. v. ⁊. c. ꝑ tu-
as. de ꝓb. l. generaliter. C. de nō. nu. pe. Itē po-
ſitio implicita nō debet admitti propter pericu
lum periurij. et ideo debet diuidi vt certū ⁊ verū
rn̄deatur. ar. ff. de inter. ac. l. ꝺ etate. §. qd̄ autē.
⁊. §. nihil. quia etiam iudex cauere debet ne ſit
auceps periurij. C. ſi aduerſus venditorē. l. j. c.
ſi vō. de iureiuŕ. C. de indi. vidui. tol. l. j. Item
no. ꝙ effectus poſitionum eſt. qui eas cōfitetur
habetur pro conuicto. C. de ꝯfeſ. l. vnica. §. j. et
poſitōibꝫ nō reſpondens habetur ꝓ ꝯfeſſo. c. fi.
de iura. ca. de ꝯfeſ. ſi poſt ꝓſtitum. li. vj. Itē po-
ſitionibus vbi iuramentum eſt de veritate non
poteſt reſponderi per procuratorem. niſi ſit cau
ſa vniuerſitatis vel cōuentus. c. pn̄tium de teſti.
ꝑal. c. paſtoralis. cum ſua glo. de iudi. Item po-
ſitionū vtilitas eſt. quia aliqn̄ qd̄ directe nega-
tur indirecte conceditur in toto vel in parte. vt
de iureiuŕ. ca. cum poſitionibus. li. vj.

Plus ſub ſe minus continet. v. g. licet patri vel
marito occidere adulterum cum filia vel vxore
deprehenſum. per hoc ſignificatur ꝙ etiam licꝫ
vulnerare vľ iniurijs afficē. l. ne mea. §. ius occi
dēdi. ff. ad. l. iuli. de adul. quia plus eſt occidere
ꝙ vulnerare vel iniurijs afficere. quia illa cōti-
nentur et ſignificantur vbo occidere. Item iu-
dex defert iuramentum in litem et taxat vſqꝫ ad
certā quātitatē. tn̄ lꝫ ei cui deferť iurať ī mino-

ri quãtitate.l.videam⁹.§.pnl'.ff.ð i li.iurã. Itẽ vẽdidi vinũ qð ẽ i dolio appoſita ẽ dies i q̃ vinũ tollere debes.nõ tollis.vl' die nõ appoſita te intẽpellato.⁊ expectato ſufficiẽter nõ tollis.indigeo dolio q2 ſunt vindemie.dic tex.ꝙ licet mibi totũ vinũ effundẽ ⁊ tñ nõ lz tñ ptem vini effundere l.j.§.licet.ff.de picu.⁊ como.rei ven.q2 effundẽdo tñ ptem de dolio.ita parũ me iuuare poſſet. ac ſi nibil effunderẽ.et iõ rõ nõ dictat tñ ptẽ effundẽdã ğ ſi ptẽ tñ effundero obligor emptori. ⁊ ſi totũ effundã nõ tenebo.lz rogat⁹ poſſim bñ dimittere ptem.⁊ ſic de alijs.

Pluralis locutõ pl'a ſignificat duoꝝ tñ numero ꝯtẽta ẽ.c.pl'alis.li.vj.de re.iur. Qñq3 aũt pl'a ſignificat geminatiue i ſuas ſingl'ares.ſic ꝙ q̃libet ſingularis i vno ſolo verificat. Qñq3 aũt nõ geminatiue.ſic ꝙ vna ſingularis p ſe nõ attendit̃ ſ3 ipa pluralitas ſimul.ꝑut ſingulare cõcludit vl' qðlibz aliud.ꝓbabile mediũ.v̈.ğ.teſtator dicit.lego ſtichũ et ticiũ ſi mei erũt cuz moriar. tũc altero alienato.⁊ altero nõ:iſte ñ alienatus põt peti a legatario lz eñ ſermo pluralis ſit.oz tñ accipi ac ſi ſepatim dixiſſet ſi ſtichus meus erit cũ moriar.et ſi ticius me⁹ erit ⁊c̃.vt.l.fal.§.fi.ff.de ꝯdi.⁊ de. Rõ. Bar.q2 bec ſepatio reſpicit diuerſos effect⁹ ⁊ ſepatos.i.dominiũ legatarij in quolibz.⁊ quia duo ſunt ſerui diſticti.ita duo dñia diſtincta ⁊ ſepata.⁊ ſic ſepati effectus Etiã iõ.q2 legaui quẽlibz noiatim.⁊ ſic r̃fertur ad quẽlibet diſticte.⁊ boc ex fauore legati ⁊ teſtamẽti.ſ3 ibi.teſtator.p duob᷒ impuberib᷒ inſtitutis filijs ſuis dic ſi vterq3 impubes deceſſerit ticiũ ſubſtituo.tũc ſi vnus morit̃ impubes ſubſtitutus nõ admittitur.imo vt admittatur req̃rit̃ vtrũq3 decedere i impubertate.l.penul. ff.ð impube.⁊ ali.ſubſti. Rõ bar.ẽ ex dictõe vterq3 q̃ ẽ collectiua. Alij tñ dicunt ꝙ fauore inſtitutõnis dictio collectiua ſumitur diſtributiue.l.boc ar.ff.de bere.inſti.modo ois ſubſtitutõ ẽ ꝯditõnalis inſtitutio ergo ⁊c̃.⁊ ſic bar.in.l.beres.§.cũ ita.ff.ad trebel.dic.ꝙ in dicta.l.penul.vno filio moriẽte impubere remanet alter filius teſtatoris q ex p̃ſumpta volũtate excludit extraneum ſubſtitutũ.ar.l.cũ acutiſſime de fideiuſſori. iõ vno moriẽte impubere nõ exiſtit cõditio ſubſtitutõis ⁊ ſic de alijs exemplis.

Pollicitatõ ẽ ſoli⁹ offerẽtis ꝓmiſſio.ff.ð polli. l.iij.⁊ differt a ſtipulatõe ⁊ a pacto qð ẽ duoꝝ ꝯſenſus atq3 conuentio.

Poſſeſſio ƀm azo. ff.de acq.⁊ reti.poſ.ẽ corporalis rei detentõ corpis ⁊ animi ⁊ iuris amminiculo ꝯcurrẽte. Uel ſic.ẽ ius quoddã q̃ aliqs rẽ corporalẽ vere i ꝑtate b3. Et dr̃ corpalis rei iõ.q2 ſola corpalia poſſident̃.incorpalia aũt dicuntur q̃i poſſideri ⁊ q̃i tradi ꝑ patientiã ⁊ vſum. Nã incorpabilia nõ pñt corpalit̃ appꝛebẽdi ſicut iura ⁊ ſeruitutes.⁊ iõ ñ poſſident̃.c.ꝯqueſt⁹.ð fo.cõ. i glo.ff.de vſuca.l.ſeqtur.§.ſi vina.ff.de acqui. poſ.l.iij.in pri.⁊ tñ p̃ſcribunt̃.c.cũ ecclia.de cã poſ.iõ regl'a i.vj.dicit.ſine poſſeſſiõne p̃ſcriptõ nõ ꝓcedit.⁊ oz intelligi et̃ de q̃i poſ.vt ibi ſ3 no. Itẽ impoſſibile ẽ plures eãdẽ ecclĩam vl' bñficium inſolidũ poſſidere.c.lz.de p̃b.de elec.vt qs duas.li.vj.cle.ſi duob᷒.vt li.pen.vbi glo.et̃ i.c. cũ veniſſent.de procu. Et ideo bene dicit̃ detentio quia naturaliter tenet̃ ab eo qui corpaliter inſiſtit ei Itẽ dicit̃ corpis ai ⁊ iuris.q2 bec tria vt qs vere dicat̃ poſſidẽ ꝯcurrere debẽt.ſ.actus corpis.affectus ai.et amiculũ iuris.nã op⁹ eſt vt qs corpe adipiſcat̃ vl' ſaltẽ oc'lis.ſufficit eniz plerũq3 viſus oc'loꝝ ⁊ ai affectus cum volũtate tradẽtis.q2 ipe ai affectus neccẽrius ẽ.nõ aũt per ſe corpe aut per ſe aio poſſidet̃.q2 certũ ẽ poſſeſſionẽ ſolo aio amitti.puta ſi qs ſe poſſe repelli ſuſpicet̃. Itẽ oz ꝙ ius approbet.nã licz quis ſacre rei vl' religioſe corpe ⁊ aio inſiſtat.ñ tñ de iure poſſidet.quia res ſacra vl' religioſa nec ab ignorãte nec a ſciẽte poſſidetur.et dr̃ poſſeſſio quaſi pedum poſitio.

Poſſeſſionũ alia ẽ iuris tñ.alia fcĩ tñ.alia facti ⁊ iuris ſil'. Et bec iẽdũ b3 pl⁹ iuris min⁹ facti interdũ ecõuerſo.vt no.de ꝯceſ.ꝑbẽ.cũ nrĩs.et ff.de acq.poſ.l.j. Itẽ bug.de porta raue.dñoz poſuit inter poſſeſſionẽ vacuã ⁊ vacãtẽ.vt i glo. ij. ff.vñ vi.l.fi.⁊ io.ibi reprobat ⁊ fi.glo.cõcludit ꝙ nõ differũt.ſ3 vacua ſiue vacãs ẽ q̃ a nemine poſſidet̃ aio vl' corpore ꝓpter longũ tp̃us vl' ꝓpẽ obliuionẽ ex lõgo tpe. Et nota ꝙ ſi qs ꝓpria auctoritate poſſet ingredi poſſeſſionez alicuius rei.⁊ accedendo iudicẽ ab eo impetrat licẽtiã ingrediẽdi.talis ꝑ ſtatutũ ſi oppoſitũ caueat̃ ñ ponit̃.q2 potuit ſine auc̃te iudicis.ğ multomagis cũ ei⁹ auc̃te ingredit̃.ſ3 colligit̃ ex glo.ð.i tranſitu.§.m'tis modis.inſti.de liber. Itẽ poſſeſſio ciuilis qñq3 regeſcit ſup naturali.vt ſi tu poſſides nomĩe meo vl' p̃cario a me.qñq3 ñ regeſcit vt in vſufructuario meo q naturalẽ b3 poſſeſſiõez ex iure.ſ3 ego dñs babeo ciuilẽ rõe dominij nõ regeſcentẽ i naturali vſufructuarij.

Poſſeſſor bonorum. Re.ſupra.bonorum poſſeſſor vt filius emancipatus vel agnatus qui dicũtur bonorum poſſeſſores ex bonorum edictali ⁊ decretali. Nam ſtatim vt babent edictam et decretam poſſeſſionem.ex boc babent interdictuz decretum ad boc vt conſequantur bereditatis poſſeſſionem.differunt beres ⁊ bonorum poſſeſſor.vt ſupra bonorum poſſeſſio.vnde additis bereditatibus beres non deſiderat auctoritatem iudicis.ſed bonoꝝ poſſeſſor requirit auctoritatẽ et patiẽtiã iudicis.iſti.ð bo.poſ.§.qs aũt

Poſſeſſoriū iudicium ē triplex. ſ. ꝑ poſſeſſione adipiſcenda. retinēda ⁊ recuperanda. vt in.c. paſtoral'. ꝺ cau. poſ. i glo. iiij. ⁊ vide. ſ. īſdictū.

Poſſidere naturaliter dr̄ qs. cum ē in re vel ei⁹ pte. vel ſaltem cū res eſt in ꝯſpectu ei⁹ vt ipſam videat vel ptem e⁹ ſm Azo. in ſum. C. de acq. ⁊ certi. poſ.

Poſſidere ciuiliter dr̄ qs. cū nec ē in re nec res in conſpectu ei⁹. ħ poſſeſſionem ſolo animo hʒ ⁊ rem de iure retinet. ſcʒ ꝙ talis ſit pſona ī quā cadere poſſit talis poſſeſſio. vt no. Jo. an. in regula ſine poſſeſſiōe. li. vj. ⁊ allegat ibi iura. Nā layci qñqʒ defacto poſſident decimas ⁊ ſpūalia vt no. Bar. brix. xiiij. q. j. in pn̄. i glo. magna in fi. Nam aliud ē poſſidē ⁊ aliud legittime poſſidere. de reſti. ſpo. ad decimas. li. vj. Et no. ꝙ poſſeſſio ciuilis ⁊ na͞talis ſimul. vel ciuilis tm̄ regritur ad pſcriptōez. ſed naturalis tm̄ nō ſufficit niſi al's ciuiliter poſſideret. vt tractat ꝓlixe Dy. in regula ſine poſſeſſione. li. vj. Et ē rō quia habens naturalem tm̄. acgrit eam clam per introitum. qñ dn̄s eſt abſens quē credit ſibi qōnem moturum ⁊ ſic mala fide habet naturalem. ꝗ non pſcribit. §. qui ad nundinas. l. clam poſſidere. ff. de acqui. poſ.

Poſſidere clam ē abſente dn̄o ⁊ fructuario excluſo clāculo poſſeſſionē ingredi. vt dominum poſſeſſione priuet.

Poſſidē vi ē violenter poſſidere.

Poſſidē pcario ē rē ad petitiōes vl' pces meas mihi ꝯceſſaʒ ad vſum poſſidē. ꝗdiu patiꝰ is qui ꝯceſſit.

Poſſidere ꝓ indiuiſo. ē aliquā rē ita poſſidē vt nullam ptem in ea hēat ab alijs diuiſam. vel vt nulla ſit ps quā poſſideat ſeparā ſine diuiſam.

Poſſidere pro herede eſt ita poſſidere ꝙ putat ſe eē heredem verum cum non ſit.

Poſſidere ꝓ poſſeſſore dr̄ ille qui ita poſſidet ꝙ ſcit ſe nullam cauſam iuſtā poſſidēdi hr̄e. vt ſi interrogatus fuerit q̄re poſſideat vel quomō. nullā rōnem ptendit q̄re poſſideat. ħ dicit poſſideo.

Poſſideri ꝓprie dicunꝰ imobilia eo ꝙ eis pedibꝫ qs inſiſtit. vnde a planta venit iſta poſſeſſio.

Poſſidetur aūt hoc iure. qđ iuſte: qđ bene. qđ autem male poſſidetꝰ: alienū eſt. male aūt poſſidet: q male ſuis vtiꝰ vel aliena pſumit. de ꝟ. ſig. ius dictum eſt.

Poſſeſſorē facē cā rei ſuande aut in poſſeſſionē mittē ē. ꝟ. ḡ. Cōtēdiſti talē fundū eē tuū ⁊ ꝓbaſti. iudex p executorē ſuū mittit te in poſſeſſionē ⁊ facit verū poſſ. Item volui agere contra. B. ⁊ cum vocari feci ad iudicium. ⁊ contemnit venire. ⁊ iudex mittit me in poſ. illi⁹ rei quā petebā. ñ vt faciat me verꝫ poſ. ħ vt ī fūdo maneā cā rei ſeruande ⁊ cuſtodiende. ⁊ rē illaʒ tenebo donec ꝓbauero meam eē. ⁊ ſi aduerſarius meus tādē tedio affect⁹ moueatꝰ. ⁊ de ꝯtūatia ſua reſipiſcat: ⁊ mecū litem ſi velit aliqđ dicē habebit. de ħ. ſ. mittere in poſſeſ.

Poſſe. i. debere. ff. de libe. ⁊ poſtu. l. placet. regulariter tm̄ ꝯ ti. ff. de offi. pſi. l. ſepe. cum ſe. ⁊ de iudi. non qcqd. ⁊. C. quō ⁊ qñ iu. l. j. Et multis modis dicimur poſſe. Vñ. Poſſe qdem rebꝫ dant ius natura pt̄as. Officium meritum qntū dina volūtas. de ħ vide glo. in. c. ſciſcitat⁹ de reſcp̄. ⁊ ibi ꝯcor. Nam poſſe dicimur eē illud qđ licite ⁊ ſine incomodo nr̄o poſſum⁹. ff. ꝺ ꝟ. ſig. l. nepos ꝓculo. i fi. ſiꝰe de ꝯdi. inſti. l. fili⁹ q. in fi. ff. vbi tex. vt general'r dixerim q̄ ꝯ bonos mores fiunt. nec facē nos poſſe credendum eſt. vt xxij. q. ij. faciat bō. vbi eē de multiplici poſſeſſione. ⁊ Inno. de ꝯceſ. pꝫb. accedens. ⁊. ff. de re. iu. l. in ꝯdemnatōe. vbi glo. ⁊. iij. q. vj. ħ qꝓpe. C. ꝺ legi. non dubium.

Poſt. qñqʒ etiam notat ſtatim p⁹ incheoatōꝫ. vt. l. ij. §. Item mutuū. ff. ſi cer. pe.

Poteſt nccītatē importat inēdum. ff. de of. pſi. l. ſepe. ⁊. l. ſe. ⁊ de ħ. ff. de iudi. l. non pꝰ. vbi plene. ⁊ eſt glo. in ꝟ. non pꝰ. in regula bn̄ficium. de re. iu. li. vj.

Poſtliminiū eſt ius amiſſe rei recupāde ab extraneo ⁊ in ſtatum pſtinum reducēde. quaʒ qs ꝓpē captiuitatē vl' ꝑ ſuitutē amiſit. moribꝫ ⁊ legibꝫ inſtitutū vt colligiꝰ. ff. de capti. ⁊ poſtli. reuerſis. l. poſtliminiū p⁹ rn̄ſo. Vñ ꝑ ħ ius recupat qs cū a captiuitate reuertiꝰ iura q̄ amiſerat. ⁊ ipō reuerſo fingit ħ ius ipm ſꝑ in ciuitate fuiſſe. Vñ breuiꝰ poſtliminiuʒ ē ius q̄ reſtituiꝰ res vſucapta vl' pſcp̄ta ab aliq̄ alicui. quā ꝑ captiuitatem amiſerat. xv. q. iij. pterea. dr̄ aūt a limē. ⁊ pt⁹. i. iux̄. q̄ſi iux̄ limen dom⁹ ſue ſꝑ fuiſſꝫ ⁊ poſſediſſꝫ. vel qꝛ capt⁹ ab hoſtibꝫ ⁊ vlꝰ limina meri imperij deduct⁹ poſtea infra limia reuertiꝰ. Nā ſicꝰ limina ſunt in domo q̄ finem q̄ndam faciūt. ita ⁊ impij limina vetēs volueꝛt eē. ſm azo. C. de capti. ⁊ poſtli. reuerſis. ⁊ inſti. q. mo. pa. po. ſo. §. dictū aūt ē poſtliminiū. Et dicꝰ. l. ꝙ oibꝫ eq̄ poſtliminiū ē. nō ſolū his q pugnare pn̄t. ħ oibꝫ q e⁹ nature ſunt. vt ꝯſilio vel alijs modis vtiles eē poſſint. vt. ff. ꝺ capti. ⁊ poſtli. reuerꝰ. ⁊ deuoto ex multa. in glo. vj.

Poſterior lex vel poſteri⁹ ſtatutū reſcp̄tum vel pactū derogat pori qñ ꝯcurrūt. ꝟ. ḡ. Lex pcedit ⁊ lex ꝯria ſeqꝰ. tūc poꝛ tolliꝰ eē de ea ñ facta mētōe. l. ñ ē nouū. ⁊. l. ħ ⁊ paſtoēs. ff. ꝺ legi. dū dicꝰ lex licʒ ꝯrie ſint. de ħ. c. j. de ꝯſti. li. vj. rō ē. volūtas ꝯdētis legē. ⁊ ſumiꝰ ſignificatū ex ſciētia poris legis ⁊ ꝯictate poſterioris. Naʒ ꝯdens po-

ſteriorem ſcit etiaꝫ priorem. qꝛ ꝑnceps hꝫ omia
iura in ſcrineo ſui pectoris. c. j. ꝑal. ⁊ l. oim te
ſtamētoꝝ. C. de teſta. iō ꝯdēdo poſteriorē ꝯ̄riaꝫ
videt̄ tollē ꝑorem. qꝛ ſi vult valē: illā vult valē:
non iſtā illi ꝯ̄riaꝫ. alꝭ eēt incōpacibilitas. ex h̄
colligit̄ rō cur tñuarie r̄ſcptū poſteriꝰ ñ reuocat
pꝰ niſi expſſe fiat de ꝑore mentō. ⁊ tñ ꝯſtitutio
poſterior eēt ñ faciēs mentōꝫ de ꝑori tñ derogat
ei. vt h̄ dr̄. qꝛ ꝑnceps ex certa ſcientia ꝑoris ꝯſti
tutōnis hñs iura in pectore ſuo recluſa. ꝑſumit̄
ſcire ꝑorē ⁊ facē poſteriorē. Sꝫ qꝛ reſcpta ꝯtinēt
facta q̄ nō ſunt in pectore ꝑncipis recluſa. qꝛ fa
ctoꝝ oim hr̄e memoriā ⁊ in nullo deficē. diuini
tatis ē potiꝰ ꝙ̄ hūanitatis. C. de ve. iu. enu. l. j.
§. j. ſi qdem. ⁊ ḡ ꝑnceps non ꝑſumit̄ ꝯſciꝰ ꝑmi
reſcpti ꝯdendo ſcd̄m ⁊ dic̄ goſ. in ſum. §. deroga
tur. de ꝯſti. h̄ vbi ꝯſuetudo in aliq̄ loco vel ſtatu
tū municipale ꝓcedit. ⁊ lex ꝑncipalis generalis
ſeqt̄ ꝯ̄ria. certe priꝰ non tollit̄. c. j. in ſcd̄o dicto
de ꝯſti. li. vj. qꝛ nō apparet ꝑncipē ſcire illā ꝯſue
tudinē vel ſtatutū illud. imo veriſil̄e eſt eū igno
rare. cū ex alieno facto inducat̄. iō non pt̄ ꝯclu
di ipm̄ tollē voluiſſe qd̄ veriſil̄e ignorabat. ob
tinebat ḡ lex illa locum tm̄ in non ꝯ̄rijs ꝑori cō
ſuetudini vel ſtatuto. vt. c. j. ꝑal. h̄ ſi in. l. tali po
ſteriori cauet̄ ꝙ valeat generalr̄ ⁊ ſpālit̄ nō ob
ſtante q̄cunqꝫ ſtatuto ꝯ̄rio vel ꝯſuetudine. tunc
tollit̄ ꝑor ꝯſuetudo vel ſtatutū. ar. ſi qs ī dubio
. ff. de le. iij. iūcta. l. q̄tiēs. ⁊ l. reſcpta. C. de ꝑci.
impe. of. ⁊ ē rō ex tenore poſtēioris legis. qꝛ cla
re pꝫ in poſteriore tollē velle priorē ꝯſuetudinē
vel ſtatutum. licet ignoret.

Poſtumꝰ vel poſtuma dicunt̄ q vel q̄ pꝰ huma
tōꝫ. i. poſtꝙ̄ pr̄ datꝰ ē humo naſcit̄. improprie aūt
qlibet dr̄ poſtumꝰ q naſcit̄ ptꝰ teſtamentuꝫ ſm̄
azo. C. e. ti. poſtumꝰ eēt dr̄ nepos q pꝰ humatōꝫ
aui natꝰ eſt ꝓprio pr̄e ſupſtite. ⁊ ille ꝓprie dr̄ ne
poſtumꝰ q̄ſi nepos poſtumꝰ.

Poſtulatio ē alicꝰ ꝑſone ad dignitatē vel ſocie
tatē fratꝝ canonica facta vocatio. vel ꝑſone
ad eligendū petitio q̄ eligi ñ pt̄. Uel ſic ſm̄ goſ.
eſt gr̄e petitio vt cū ex gr̄a petit̄ aliquē ineligibi
lem licenē eligi. ⁊ ē duplex poſtulatio. ſ. ſolēnis
q̄ eſt alicꝰ inhabilis alit̄ ꝙ̄ ꝓpt̄ crimen a ſuꝑiore
ad bñficiū vocatio ⁊ admiſſionis petitō. vt ī. c.
vnico d̄ poſt. ꝑla. li. vj. ⁊ hec ꝯfirmata hꝫ vi ele
ctōis. alia ñ ſolēnis eſt petitō facta a ſuꝑiore vt
tollat obſtaculū aliqd̄ eligi ⁊ ad bñficium acce
ptandi. illa ꝑſupponit electōꝫ añ vel ptꝰ fieri. vt
mōchus electꝰ non pt̄ ꝯſentire ſine licentia ſui
abbatis. ⁊ ſic poſtulatio licentie ab abbate non
dr̄ ſolēnis. ⁊ ḡ poſtulatio ſolum ē inuenta ꝓpter
incapaces vt illegittimos ⁊ ñ ſufficiētis etatis
vel priꝰ bñficiatos. Nam q capax ē dignitatis.
non dꝫ poſtulari h̄ eligi. q̄re poſtulatio nō mul
tum differt ab electione. Et no. ꝙ poſtulari de
bent ⁊ nō eligi ſextuplices ꝑſone. Primo archi
eꝑs ad alium eꝑatuꝫ. de poſtu. ꝑla. bone. Scd̄o
eꝑus ad eꝑatum vel alium archieꝑatum. c. ⁊ ſi
vnanimit̄. Tercio laycꝰ ad dignitates. lxj. di.
h̄ ius. Q̄rto clericus in minoribꝰ ordinibꝰ ꝯſti
tutus. c. ꝑterea. de eta. ⁊ q̄lit. Quinto illegitti
me natꝰ. de ele. innotuit. Sexto q non eſt etate
legittima ꝯſtitutus. de ele. cum in cunctis. ⁊ c.
cum nobis.

Poſtulare vel aduocare ē aliquem deſiderium
ſuū. vel amici ſui corā iudice vel apud eū q iu
riſdictioni ꝑeſt in iure exponē. vel alteriꝰ deſide
rio ꝯ̄dicē. ff. e. ti. l. poſtulare. ⁊ iij. q. vij. §. tria.
v̄. vbi eſt ar. ⁊. C. de ꝓcu. l. j. ⁊. C. de poſtu. l. ij.
⁊ c. cū ſacd̄otis. de poſtu. in glo. iij. vñ ꝑtor inqt
q non hꝫ aduocatū. ei dabo. ff. de poſt. l. j. §. ait
ꝑtor. ⁊ intelligit̄ ſi hr̄e non pt̄. Dabit ei feminis
pupillis debilibꝰ ⁊ his q ſane mētis nō ſunt. vel
ꝓpter potentiam aduerſarioꝝ aduocatos inue
nire non pñt. ff. de of. ꝓcō. l. nec qcq̄. §. vl. ⁊ h̄ ꝓ
ſalario ꝯuēto a pte vel ſtatuto a iudice iux̄ facū
diam aduocati. modū litis ⁊ fori ꝯſuetudinē q̄n
titatē non excedēte. vñ aduocare ⁊ ſalariū reci
pe. ꝓ aduocādo hñ licꝫ. xj. q. iij. nō licꝫ. xiiij. q. v.
non ſane. vbi augꝰ. ad macedoniū inqt. nō dꝫ iō
iudex vendē iuſtū iudiciū aut teſtis veꝝ teſtimo
niū. qꝛ vēdit aduocatꝰ iuſtū ꝑ̄ociniū ⁊ iuriſꝑitꝰ
veꝝ ꝯſiliū. lꝫ Guil. dixerit ꝯ̄. ꝙ nl̄ poſſit recipi
ꝓ iuſto ꝑ̄ocinio. vt no. in. c. ñ licꝫ ꝑal. Itē aliq
ꝓhiberent̄ poſtulare ꝑ edictū ꝑtoris. Uñ v̄ſus
Non cuicunqꝫ dat̄ vt poſtulet(. i. aduocet) imo
vetat̄. Addictꝰ pene ſuꝰ. puer actor. arene. Lu
minibꝰ caſſus mlr̄ muliebria paſſus. Caueant
aūt aduocati poſtulantes. ne cās deſꝑatas aſſu
mant. ⁊ ſi forte a pñꝰ aſſumpſerit ignorant: cuꝫ
de vicio cauſe patuerit. ceſſent ⁊ ſalaria iam re
cepta reſtituāt. C. de iudi. l. rem ñ nouā. Et no.
ꝙ q̄tuor ſunt obſuāda aduocatis. Primo vt cau
ſe q̄litatē examinēt. ⁊ iuſtā ſi voluerint aſſumāt
iniuſtā v̄o repudiēt. Scd̄o vt modeſtiā veritatē
⁊ legalitatē ſuēt in aduōndo. Tercō vt ſalariū
ꝯueniēs petāt. Q̄rto vt nec a ꝑncipio ꝯueniāt d̄
certa pte litis vel cū q̄ui dāno litigatoris. nec
ptꝰ ceptam litē vllū pactū ineant cū eo quem in
ꝓpria fide recepeꝝ. ſm̄ goſ. in ſum.

Pt̄as qnqꝫ modis accipit̄. ff. de v̄. ſig. l. pt̄as.
Itē pt̄as q̄ñꝫ capit̄ in ſeīo genē. vt. c. ſi. de iudi.
⁊ ſic capit̄ ſubſtātiue ī abſtracto ⁊ addit̄ ei ad
iectiuū. vt ibi floꝛētina pt̄as. Q̄ñqꝫ in maſculīo
genē. vt. c. tua. de homi. ⁊ ſic ſumit̄ ꝯcretiue ſi
gnificās officialē ciuitatis hñtē iuriſdictōꝫ vel
pt̄atem ꝑmo mō dictā. ⁊ ſic iteꝝ addit̄ ſibi ꝓno
men poſſeſſiuū dicendo. nr̄ vel vr̄ pt̄as.

Pragma grece dr̄ cā latine. vnde ꝑgmata nego
tia dicunt̄. inde pragmaticus. i. cauſidicus vel
actor negocioꝝ ⁊ cauſarum ſm̄ Yſido. libro. v.

7.x.q.ij.ħ ius porrectum in fi.

Pragmatica ſanctõ dr̃ cã ĩ ꝯſiſtorio pñcipis vẽtilata coram ꝓceribꝫ ſacri pallacij. 7 ẽ ꝯſtitutio quaz impator ꝯſilio ꝓcerum ſtatuit ſeu ſanxit. qñqꝫ etĩ dr̃ ꝯfirmatõ in ſcriptura facta ab impatore. cum cauſe cognitione ſup ꝯtractu ꝑmutationis. vt. c. j. de rer̃ ꝑ. in glo. 7 ꝑ̃gmaticũ ſacrũ ẽ pñcipis reſcriptuz. vt in. c. fundamẽta. ꝺ elec. li. vj.

Pragmaticarij ſunt q ſcribunt ꝑ̃gmaticas ſãriones 7 alio modo dicũtur ſcriniarij vł magiſtri ſcriniorum vel ſcriniorum memoriales. eo ꝙ adeptam ſcp̃turam ſanxionẽ in ſcrinio poſitaz cuſtodiebant ad memoriam.

¶ Prebenda ẽ ius ꝑcipiendi ꝓuentus in eccľa collegiata ex actõne ꝓueniens. ꝯ̃pete͂s alicui tanq̃ vni de collegio qꝺ ius ex canonia deſcendit. non dꝫ enim canonicꝰ ſine ꝑ̄benda eẽ. vt in. c. relatuz. e. ti. 7 ꝓcedit ex inſtitutiõe 7 officio. qꝛ ex ħ ꝙ facit qs officium. dꝫ ꝑcipe ꝑ̄bendaz 7 bñficium. ħ canonia q̃re. s̃. de. ¶. vt in. c. cum ĩ ferrarienſ. de ꝯſti. in glo. vj. Itez ꝑ̄benda qñqꝫ capiť large ꝓ iure qꝺ alicui nõ tanq̃ ꝺ collegio ſed ratione miniſterij officij paupꝛtatis vel vtilitatis conceditur. vtendo 7 fruendo in vita ſua certis rebꝫ eccľie vt redditibꝫ q̃s canonici ꝑcipiunt vel alij. de tali hẽtur in. c. qꝛ ĩnullis. ꝺ magiſtris. xvj. q. j poſſeſſiones. 7. §. illꝺ. Et layci maxime nobiles habent tales ꝑ̄bendas ſecũdũ cõpoſitu. in. c. cum inferrarieſis ꝑal.

Precarium ſ̄m Azo. c. eo. ti. in ſũ. ẽ id qꝺ ꝓ̃cibus vtendum conceditur petenti. tandiu q̃diu patitur qui cõceſſit. ħ ſ̄m Hoſ. ĩ ſum. e. ti. ẽ illꝺ pignus obligatum creditori. 7 a creditore ipſi debitori ꝯceſſuz 7 vtendũ. q̃diu patiť 7 ꝑmittit q ꝯceſſit. vt ẽ tex. in. l. j. ꝺ ꝑca. ff. vbi dicit vulpianus. ꝙ ħ genus libertatis ex iure gentium deſcendit. Et ſubdit ibidem. differt auť precariũ a donatione. qꝛ q donat ſic dat vt non recipiat illud qꝺ dat. ħ qui precarium ꝯcedit primo ſic concedit vt recipiat quandocũqꝫ placebit. Vel ꝑcarium ẽ ꝯtractus inter dñm 7 colonum. 7 eſt ꝯtractus ꝑ̃tuitus 7 ſimul comodato intãtum vt qdam dicerent hos ꝯ̃ctus nõ differre niſi verbꝭ q tamen etiã differunt in re. naz licꝫ in multis ꝯueniant ꝑcarium 7 comodatum. differt tamẽ ꝑcarium a comodato. Nam comodatuz fit ad certũ vſum nec poteſt reuocari niſi vſu expleto. ꝑcarium vero qñcunqꝫ placuerit põt reuocari. Item ꝑcarium qñqꝫ diciť ꝯ̃ctus de qnquẽnio in qnquennium ꝛ̃uocandꝰ. Et ſi qnquẽnio elapſo ſubtaciturnitate ꝑtereať. tunc reuocari intelligitur talis ꝯtractꝰ. dr̃ autem ꝑcarium idꝺ qꝛ eſt ꝯ̃ctus ad ꝑces ſc̄tus.

Precaria v̾ba ſunt hec. rogo. mãdo. volo. fido cõmitto. iubeo autem ꝑceptiuum eſt. ¶. cõia ꝺ le. l. ij. in pñ. mando qñqꝫ ẽ verbum ꝑcariuz ar. ij. q. iiij. mandaſtis. vbi epũs mandat pape. qñqꝫ tamen mando poniť ꝑceptiue ſicut etiã rogo vt. xj. q. iij. rogo. qñꝫ mãdatiue vt. ff. ꝺ neg. geſ. l. ſi mei rogatu. i. mandato ſuſcepiſtis. Item qñqꝫ deꝑcatiue 7 ſic vt freq̃ntius poniť.

Precaria dr̃ donatõ ad ꝑces fc̄a vſqꝫ ad mortẽ ꝛ̃cipiẽtis. xij. q. ij. ſepe. xvj. q. iij. clerici. 7 ẽ ꝯ̃ctꝰ ille affinis emphiteoſi.

Item ꝑcarie dicunť q̃dam ꝑ̃ſtatõnes ſeu ꝯceſſiones vſufructus ad ꝑces fc̄e in recõpẽſatõꝫ eꝰ ꝓprietatis q̃ dať eccľie. cꝰ ſoꝛ̃a heť. x. q. ij. ꝑcarie

Preceptum re̾gre ſup̄ mandatũ.

Preco ẽ qui apud acta aut in ciuitate publice ꝓclamat vel ꝓnũciat aliqꝺ faciẽdũ vel dimittẽdum. ꝑ quem plerũqꝫ fiebat edictoꝝ narratio. i. recitatio 7 publica in ius vocatõ 7 citatio alicꝰ mercimonij vel rei vendende nunciatio 7 ſuſcitatio.

Preciſe ſ̄m cardinalem in reſcp̃tis tantũ valet ſic abſolute 7 ſine cauſe cognitõne. vt de hẽ. c. ꝯ̃ xpianos. li. vj. 7 diť cardi. ſi poniť ĩ ſtatuto oꝑatur vt ipm̃ non tollať ꝑ ſeq̃ns ſtatutum. in caſu in q̃ ſublatum fuiſſet ſi non apponereť. 7 dat ſile de iuramento appoſito in. l. ſi qs. in pñ. ff. de le. iij. Bal. ať diť. ꝙ non valeat ꝑciſe. i. ſine cauſe cognitõe. qꝛ ſic tex. eẽt ſupfluꝰ in. c. ij. de reſcp. ꝺ. poniť expſſe ꝑciſe. 7 etiam ſine cauſe cognitõne. ſaluãdo tñ ꝑmũ dictũ. dr̃ ꝙ ille tex. poniť declaratiue vel expoſitiue. 7 ꝓ id eſt qꝺ dictũ magis placet doc.

Precipitiuz fit ſine mõ. 7 cũ ꝑiculo de ſepul. c. ex ꝑte. 7 ſ̄m Jo. an. in cle. paſtoralꝭ de re. iudi.

Prediũ dr̃ fundus vel ager. Re. s̃. ager.

Predium vrbanũ 7 ꝑ̄dium ruſticum. Re. ibidẽ 7 etiam actio finium regundoꝝ.

Prediũ dotale qñ iſta duo ꝯcurrũt. ſcꝫ ꝙ mr̃imoniũ ꝯtractũ eſt. 7 traditio ꝑ̄dij interuenit. ſ̄m azo. de fun. do. ¶. in fun.

Prediũ canatũ ſ̄m Jo. 7 acc. ¶. e. t. in rub. fuit ꝑ̄dium in q̃ fueꝛ̃t cellule. vñ canatꝰ. i. cella. Nã cana grece cellariũ dr̃ latine. Vel alr̃ erant tũc ꝑ̄dia ſcp̃ta vt ꝛ̃ddẽnt inẽ cellulas ſ̄m azo. ibidẽ li. xj. 7 coꝝ coloni dicunť canati vel dñici coloni: qꝛ dicta ꝑ̄dia erant in ꝑ̄tis.

Prefectꝰ auguſtꝰ vel auguſtalis dr̃ ꝑfectꝰ egipti vt. ff. de of. ꝑfe. aug. l. vna. ¶. e. ti. l. qꝛ impator. Nam impator maximꝰ auguſtꝰ in egipto ꝑfecti ꝑ̄tatem introduxit.

Prefectꝰ ꝑtorio ab initio mgr̃ eqtum creatꝰ eſt. cum dictatores ſibi antiqꝰ mgr̃os militum eligerent. q pñcipali ſolicitudini aſſociati ſummã ꝑtꝰ dictatores gerebant ꝑ̄tatem. ħ exemplo pñcipes ad q̃s gubernaculum reipublice ꝑuenit.

poſtea elegerunt p̄fectos p̄torio qbꝰ publice diſ
cipline emēdatio ꝯceſſa ē. q̄rum auctoritas ita ē
āpliata ⁊ adeo approbata. vt nec eoꝝ ſententijs
appellari. nec in integrum r̄ſtitutō facile poſſet
poſtulari. ⁊ erant q̄tuoꝛ ſcꝫ p̄fectus p̄torio orien
tis. p̄fectus p̄torio affrice. cuiꝰ ſedes eſt in car-
tagine. p̄fectus p̄torio illuſtri. ⁊ p̄fectꝰ vrb. ff. de
of. prefe. p̄to. l. j. ⁊ ibi no.

Prefectus vigilum idem eſt qđ p̄fectꝰ nocṫnus
boꝝ aūt officium eſt de nocte facē excubias. p̄-
fueruntq̄ȝ incendijs arcendis. q etiam caueбāt
ingrebāt ⁊ puniebāt icēdarios. fures. ḡſſatoēs.
effractores. niſi delinq̄ns eēt tāfamoſa pſona vt
ad p̄fectum vrbis deberet mitti punienda. po-
terant etiā iudicare de capſarijs q ī balneis ve-
ſtimenta cuſtodienda ſuſcipiūt. ſi aliqđ dolo fe-
cerant. vt. ff. de of. p̄fec. vigi. le. ij. §. cognoſcit.

Prefectus annone dicebaṫ. q de ānona. ideſt đ
blada curam habebat. Re. ſ̄. edilis ceralis.

Prefectus vrbis dicebaṫ cui ab impatore ꝯceſ-
ſa ē vrbis adminiſtratio q ceteris mḡratibꝰ ex
q̄cunq̄ȝ cā ab vrbe ꝓficiſcentibꝰ ⁊ recedentibꝰ ī
vrbe relictis ius dicebat. ⁊ omnibꝰ dignitatibꝰ
in ciuitate antecedebat ſua dignitate. que cum
ab vrbe ꝓgredicbaṫ. non habuit iuriſdictōnem
quam tm̄ h̄bere potuit in ciuitate. ſed ſm̄ Azo.
C. e. ti. etiam extra vrbem intra centeſimū mili
are habet iuriſdictōnē. vide de of. p̄fec. vr. p to.

Preiudicium ē q̄ſi q̄dam p̄latio vel p̄poſitio ſi-
ue p̄locutio vnius rei reſpectu alterius. Nam
aliqđ p̄iudicari alteri. ē illud illi p̄ferri. tamē h̄
verbum p̄iudicare alterius modi ꝯſtructōeȝ ⁊
ampliorem ſignificatōȝ hȝ q̄ h̄ verbū preferre.
Dicitᷓ em̄ pſonaliṫ ex ꝓpria ꝯfeſſiōe ī iudicō mi-
hi p̄iudicaui. i. ꝯfitendo mihipi̇ in iudicio p̄iu-
dicum feci. h̄ enim p̄iudicium n̄ ſignificat ꝯmo-
dum meum eē factum h̄ incomodū. vt ſi iudex
non ſeq̄tur veritatē h̄ meam ꝯfeſſionem. ita dr̄
res iudicata veritati facere p̄iudicium. non vt
veritas rei iudicate p̄iudicet. i. p̄ponaṫ. ſed res
iudicata veritati. p̄iudicare igitur eſt alicui ali
qđ p̄poni. Et ſic dicimꝰ rem iudicatam veritati
facere p̄iudicium. i. ei qđ p̄iudicandū ē. dato ꝙ
non ſit verum. Nam dato ꝙ ita nō ſit ſicut iudi
catum ē tm̄ p̄poniṫ veritati.

Preiudiciales actiones ꝓtanto dici poſſunt ꝙ
in ipſis tractaṫ de magno p̄iudicio. vel qꝛ q̄ſti-
oni more p̄iudicant. v. ḡ. Agis ꝯtra me ⁊ aliqđ
petis. oppono tibi q̄ſtioneȝ ſtatus dicēdo. ꝙ tu
es filius meus vel ſeruus meus ī poteſtate mea
ꝯſtitutus aut libertus ⁊ ſic de conſimilibꝰ.

Prepoſitus poteſt dici q̄libet q alijs p̄eſt. vſus
tamen obtinuit vt prepoſitus dicaṫ qui quan-
dam p̄oratus curam ſup alios geſſit de v. ſig.
q̄uis.

Prepoſiti labaꝝ vel ſm̄ aliq̄s labioꝝ a labijs
dicunṫ. qꝛ forte corrigebant eos q male de prin-
cipe loq̄bant. dicunṫ aṫ labaꝝ a ſigno bellico
qđ fecit fieri ꝯſtantinꝰ ex auro ⁊ lapibꝰ p̄cioſis
inṫ alia ſigna bellica. ⁊ deriuaṫ a laber. q ḡ tali
bꝰ faciendis preponebantur dicebantur prepo
ſiti. vt. ſ̄.

Prepoſiti ſacroꝝ ſcrinioꝝ: erant illi q p̄erant
ſcrinijs impialibꝰ. q alr̄s dicebanṫ primi. eo ꝙ
magis p̄ncipi approxiabant q̄ alij. Tria aṫ erāt
ſcrinia ſiue camē de qbꝰ ṫctaṫ. C. e. ti. li. xij. Pri
mū ſcrinium erat camera ep̄laꝝ q̄ p̄ncipi mitte
banṫ vel ab eo mittebanṫ. Secōm fuit libelloꝝ
ꝯuētualiū vel ꝯuētionaliū ⁊ coḡtionū vel ꝯuen
tionum. Terciū erat diſpoſitionū vt eſt regiſtꝝ
ſm̄ ac. in rub. e. ti. l. j. p̄alle.

Prerogatiua idē eſt ꝙ p̄uilegiū de qbꝰ. j. dicēṫ.

Precētores dicunṫ cātores q in choro incipiūt
in eccl̄ia collegiata. in. c. cū olim de ꝯſue. Et di-
cunṫ duo genera cātoꝝ ī arte muſica. ſ. p̄centoꝛ
q vocē in cantādo p̄mittit. ⁊ ſuccētoꝛ q ſubſeq̄nṫ
canendo r̄ndet. ⁊ addiṫ ꝯcētoꝛ q ꝯſonat p̄dictis.
vt. xxj. di. cleros. v. finem.

Preſes eſt nomen generale ad oēs ꝓconſules ⁊
legatos ceſaris ⁊ oīm ꝓuinciaꝝ rectores ſiue
moderatores. vt. ff. de offi. p̄. l. j.

Preſes ꝓuincie dr̄. q in ꝓuincijs ptꝰ p̄ncipē ſum-
mam gerebat p̄tatem. Naȝ regna redacta erāt
in ꝓuincias. q̄ꝝ rectores dicebanṫ p̄ſides ⁊ ſunt
clariſſimi vt halui. ⁊ ſic ꝓprie capiṫ ſiue ſtricte
h̄ generalr̄ ſumiṫ. vt. ſ̄.

Pn̄tes dicunṫ q in eadem ſunt ꝓuincia. l. fi. C.
de p̄ſcrip. xxx. anno.

Preṫtim poniṫ aliq̄n in iure ꝓ maxime. vt. c. ex
lris. ij. de homi. aliq̄n ꝓ tm̄. vt ibidem in glo. de
pe. di. xij. c. illud. vbi ho. glo.

Prelati noie intelligiṫ eccl̄ia ⁊ miſteriū ꝓpl̄i. ⁊
eccl̄ia ē in ep̄o ⁊ n̄ econuerſo. n̄ tm̄ noie p̄lati ſp i-
telligiṫ eccl̄ia. vt in. c. ecoceri. de reſcp̄. in glo.

Prope. ꝓprie. i. nimis cito.

Preſbiter grece interp̄taṫ ſenioꝛ latine. ⁊ ē no-
mē digtatis n̄ etatis tm̄. lȝ alibi dicaṫ noie eta-
tis. xciij. di. legimꝰ. Naȝ ꝓpṫ honorē ⁊ digtatem
quā accepit. p̄ſbiter noiaṫ. ⁊ dr̄ q̄ſi p̄bens iter.
⁊ n̄ vt q̄dam interp̄tanṫ q̄ſi p̄ ſocijs bibens ter.
de h̄. xxj. di. cleros ptꝰ medium.

Preſcriptio ſm̄ gof. C. e. ti. Eſt q̄dam ius ex
tp̄e ſubſtantiaȝ capiens. i. firmitatē. ⁊ hȝ locuȝ
ī rebꝰ imobilibꝰ. Et hec diffinitō impugnaṫ ab
alijs. nam ex p̄ſcriptōe non ꝯpetit ius h̄ exceptō
Vn̄ ſic diffiniṫ. p̄ſcriptio eſt exceptio rei ex tp̄e
ſubſtantiam capiens. q̄ diffinitio etiam ab alijs
impugnaṫ qꝛ p̄ſcriptio non capit ſubſtantiā ex
tp̄e h̄ ex auc̄te legum. Ideo p̄ſcriptō ab alijs ſic
diffiniṫ. eſt exceptio rei ex tp̄e ꝯgruens. ab au-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

etoꝛitate legum vim capiens. negligentibꝫ pena
infligens. ⁊ finem litibꝫ imponens. ꝗ omnino
magis videt̃ completa. Inducit aũt ꝑſcriptõnẽ
bona fides. iuſtꝰ titulꝰ. ꝯtinua poſſeſſio. ⁊ ſine
rei vicio ſcꝫ qꝺ res ſit ꝑſcꝑtibilis ſm gof. ⁊ no.
bo. glo. vlti. in. c. illud. de ꝑſcrip. vbi habes ꝗt
modis fiat interruptio ꝑſcꝑtionis naturalr̃ ⁊
ciuiliter. vnde habemus dormitõeꝫ. ꝑpetuatõꝫ
⁊ interruptõnem ꝑſcriptõnis. Et requiruntur
ſex ad ꝑſcriptionem ſi valere dꝫ. ſcꝫ titulus. poſ
ſeſſio bona fides. res ꝑſcribẽda. ꝑſona ꝑſcribẽs
⁊ ꝑſona ꝯtra quã ꝑſcribitur. inter que poſſeſſio
⁊ bona fides ſunt maxime ſubſtantialia. vt no.
in. c. illꝺ ꝑal. ⁊ ſunt. xxxj. caſus in qbꝰ ñ currit
ꝑſcriptio. quos habes in glo. fi. c. cuꝫ nõ liceat
ꝺ ꝑſcrip. vide etiã glo. ſumme. xvj. q. iij. de vſu.
⁊ ꝑſcrip. Item ꝑſcriptio ẽ longi temporis cõti-
nuata poſſeſſio. int̃ pñtes. x. ãnoꝝ. int̃ abſẽtes
. xx. ãnoꝝ. C. ꝺ ꝑſcꝑ. x. vł. xx. ãnoꝝ. l. vl. Alia ẽ
ꝑſcriptõ longiſſimi tꝑis. ſcꝫ. xxx. vel. xl. annoꝝ
⁊ illa dı̃ longiſſimi temporis. Unde cũ aliquis
rem aliquã tanto tꝑe poſſiderit. ipſam poſſeſſi-
onis diuťnitatem ⁊ tꝑis ꝯtinuatiõeꝫ ꝑſcribit. ⁊
actoꝛem remouet. ſiue ꝑ vim ſiue aliter ſine ti-
tulo nactus ẽ poſſeſſioneꝫ vel alio ꝗcũqꝫ iniuſto
ꝑncipio. Sed dicẽs. ex h̃ videt̃ ꝙ decime a lay-
cis ꝑſcribantur diuťnitate poſſeſſionis ⁊ ꝯtinu
atione tꝑis? rñdeo notando ꝙ ſuitutes ⁊ alia
iura incoꝛꝑalia bene ꝑſcribunt̃ ſpacio. xl. ãno-
rum. dũ tñ talia ſint ꝗ ius cõe non vetet poſſidẽ
alr̃s ꝗ poſſideri non poſſunt de iure ñ ꝑſcribũt̃.
vt ſicut decime ꝑ laycos. vt. c. ꝓhibẽꝰ. ꝺ deci. ex
ꝗ colligit̃ ar. ꝯ laycos volẽtes ſe tueri ꝑſcꝑtõe
tꝑis vt pñt decimas poſſidẽ. vide. c. ꝑuenit. de
cenſi. vbi glo. eccłia ꝯtr̃ eccleſiaꝫ gaudet ꝑſcꝑ-
tõe. xxx. ãnoꝝ ſi ſine int̃ruptõe poſſideãt. mõſte
rium gaudet ꝑſcriptione. xl. annoꝝ. nec minoꝛ
exceptõ religioſis domibꝫ oꝑponi põt. cũ effectu
⁊ romana eccłia centum ãnoꝝ gaudet ꝑſcꝑtõe
Item ꝑſcriptio. xxx. annoꝝ ſm iura antiq̃. ſed
modo. xl. annoꝝ: tollit omnem actionẽ ⁊ omne
ius. c. auditis. de ꝑſcrip. ſed nõ currit tꝑe ſciſma
tis. e. ti. cũ nob. nec ſede vacante. c. de quarta. ⁊
. c. decime. ⁊. c. auditis. e. ti. nec etiam tꝑe hoſti
litatis. c. ex tranſmiſſa. e. ti. Etiam nec currit ꝯ
viſitatõeꝫ eꝑoꝝ ⁊ ꝓcuratõnem eius debitam. c.
cum ex officij ⁊. c. cũ accedens. e. ti. ⁊ eſt introdu-
ctũ. ꝓpter deſidiaꝫ ius ſuum negligentiũ. Et q
pñt ꝑſcribere ⁊ q nõ. ⁊ etiam ꝗ res nõ poſſint ꝑ-
ſcribi. no. in. c. cũ non liceat. e. ti.
Preſcriptis vbis dı̃ ꝯtus innoiatus. ⁊ fallit
qñ ẽ factum ineſtimabile vt manumiſſio. qꝛ lib-
tas ineſtimabił ẽ. ⁊ tũc dat̃ actõ de dolo vt in. l.
dedi tibi. ff. de ꝯdi. ob. cau. da. ⁊. l. naturalis. §.
qꝺ ſi facio. ff. de ꝑſcri. nec inꝺ naſcit̃ ciuił actio
ꝗ ꝑſcriptis verbis dı̃. de q. ſ. actio ꝑſcrip.
Preſtigium eſt qꝺ ꝑſtigit alr̃s ꝑſtringit aciem
oculoꝝ. ſcꝫ obumbratõ ꝗdam. videlicet cum vi
det̃ alicui ſe aliud videre ꝙ̃ videt. vt in incanta
tõibus. ſicut legitur in vi. pa. de ꝗdam ꝯiugato
nolente accedere vxoꝛem ꝓpriam. quia videbat̃
ſibi equa quouſqꝫ ꝑer quendam beatum tale ꝑ-
ſtigium fuit ſublatum. Dicebant̃ etiam ꝑſtigia
captõẽs verboꝛum quibus obrũbantur ⁊ ideo
dicebantur ꝑſtigia verſuti iuris. vt. ſ. ius verſu
tũ. hec Azo. C. de le. l. adult̃. ⁊ de hoc. xxvj. q.
v. nec mirum poſt vnam columnam. vbi dicitur
de magoꝛum preſtigijs. que ñ ſunt vera. ſed fan
taſtica eſſe ꝓbant̃. ⁊ ꝑſtigium dicitur inueniſſe
mercurius vt ibidem tex.
Preſumptio ſm ſpeculatoꝛem. e. ti. ẽ argumen
tum ad credendum vnum factum ſurgens ex ꝓ-
batõe alterꝰ. vt ex coexiſtentia vel coniacentia
ꝑſonaꝝ ſuſpectaꝝ ꝑſumit̃ coitꝰ. c. lr̃is. e. ti. vbi
ſolꝰ cũ ſola. nudus cũ nuda in eodem lecto ex ꝑ-
ſumptione violenta ꝓbant̃ copulari carnalit̃.
Sed ſm Hof. diffinit̃ ſic. eſt alicuius facti du-
bij aliquotiens plena aliquotiens ſemiplena in
ueſtigatio ſeu ꝓbatio. Item preſumptio eſt qꝺ-
dam medium intellectuale veritatis eliciende
ex circumſtantijs inſurgens. exemplum pone in
. c. ſtudijs. e. ti. Illa tamen ꝓbatio non infert de
neceſſario quia aliter poteſt ſe res habere niſi
ſit ꝑſumptio iuris ⁊ de iure. Unde tres ſunt ſpe
cies ꝑſumptionis vna eſt temeraria que conſur
git a malis hoĩbꝫ ⁊ ex cauſis pluribꝫ alr̃s pue
rilibꝫ ⁊ ſuſpitionibꝫ leuibꝫ. ⁊ hec repellit̃ ⁊ re-
probabilis ẽ. vt. ij. q. j. ꝑmo. vj. q. j. oues. de ſen.
ex. inqſitioni. Alia eſt ꝓbabilis ſiue veriſimilis
que conſurgit ex multis cauſis ⁊ ſuſpitionibꝫ. ⁊
hec admittit̃ ad ꝓbationem ſemiplenam. vt de
ꝑſump. in multis. c. ⁊ in. c. ſolicite. de reſti. ſpo.
vnde coadiuuat ad ꝓbatõꝫ ſi ſint alia coadmi-
nicula. c. a nobis q ma. ac. poſ̃. vbi glo. admit-
tit̃ etiam ad purgatõnem indicendam. c. ſi qs.
de pur. ca. ij. q. iiij. ꝑſbiter. Tercia ẽ violenta ꝗ
ad ꝓnũciandum vel ꝯdemnandum ſufficiens re
putat̃. vt. xxxij. q. j. dixit dñs. ff. de his q ſui vel
ali. iu. ſunt. l. filium. ⁊. c. lr̃is. de ꝑſump. Diffi-
nitõẽs ꝑſumptõnũ. vide plene in. c. is q. de ſpõ.
in glo. ij. vbi de qntuplici ꝑſumptõne. ⁊ vi. no. ꝑ
Jo. teutonicũ. l. di. c. ſerꝫ. vbi de diuerſ̃ ꝑſum-
tõibꝫ. Nam ꝑſumptio violenta ſubdiſtinguit̃.
qꝛ alia iuris alia iure. ⁊ de iure. Juris eſt cum
ius ꝑſumit aliqꝺ h̃ non ſtatuit ſub ꝑſumpto. ⁊ il
la recipit ꝯriã ꝓbatõeꝫ. xxxv. q. iiij. ex̃ ordinaria
xxvij. q. j. nec aliq̃ iuris. Et de iure ẽ cꝰ fingit ⁊
ſtatuit de ficto. ꝯ quam fictõeꝫ nõ admittit̃ ꝯria
ꝓbatõ. c. ad id. ⁊. c. is q. de ſpon. ⁊ de ꝯdi. ap. c.
ꝑ tuas. c. de ilł̃. vi. ꝯcoꝛ. mł̃tas ⁊ q̃lr̃ ius fingit.

vide goſ. in ſum. e. ti. Nam differunt p̄ſumptio
⁊ fictio iuris. de q̄. ſ̄. fictio. ⁊ vna preſumptio
tollit aliam. c. cum inter. R. d̄ elec. vid̄ glo. op-
ti. in. l. non eſt v̄iſimile. ff. ꝙ me. ca. Et no. doct.
regulam ꝙ p̄ſumptio ꝯmunis t̄nſfert in alium
onus ꝓbandi. l. generaliter. §. ſi petitum. d̄. ſed
cum ex p̄ſumptione. ff. de fideicō. lib. Itē pre-
ſumptō ex neceſſitudine ſanguinis vicit omnes
alias p̄ſumptiones. vt ē glo. i. c. fi. de teſta. vt ſi
lego ludouico. n. ⁊ ſunt duo eiuſdem nois ꝓpīq̄
⁊ cognois. p̄ſumitur ꝓ illo q mihi neceſſitudie
ꝯiungit̄. Et q̄ꝛ p̄ſumptio ſurgit ex q̄litatibꝫ. ſci-
endū. ꝙ q̄dam ſunt q̄litates intrinſece ⁊ nat̄al̄r
homi inherentes. ⁊ har̄ q̄dam adherent anime
⁊ q̄dam corp̄i. exemplum de primis vt bonitas
malicia. ⁊ in dubio p̄ſumitur ad bonam partē
q̄ꝛ nat̄alit̄ naſcimur ſine malicia. ar. c. ad mēſaꝫ
xj. q. iij. ⁊ talis p̄ſumptio t̄nſfert on⁹ ꝓbandi in
aduerſariū. ⁊ ſic intelligit̄. c. vnicum. de ſeruti.
niſi ſemel eēt cōiunctus de malicia. talis em̄ ſꝑ
mal⁹ p̄ſumitur. ij. q. v. ꝑ to. ⁊. c. ſemel. d̄ re. iur.
li. vj. vl̄ ſi eēt infamatus. ſic em̄ non t̄nſfert on⁹
ꝓbandi de ſcd̄is vt ſanitas infirmitas. ⁊ iteꝝ
in dubio p̄ſumit̄ in meli⁹. ⁊ negans ꝓbabit. vt.
l. nec codicillus. C. de codi. niſi qs fuiſſet infir
mus infirmitate aliq̄ de ſui natura ꝑpetua vt
epilēcia vl̄ appoplexia. c. cū int̄. de ele. vl̄ vbi du
bitaret̄ de ꝑpetuitate infirmitatis. vt i furioſo. id̄
q̄ꝛ allegat ꝯriū dꝫ ꝓbare. iiij. q. ix. iudicas. Sil̄r
ſi negat̄ qs legittim⁹ ꝓbet negans. c. t̄nſmiſſa.
q fi. ſint le. Scd̄o aliq̄ ſunt q̄litates extrīſece ⁊
accidētales. vt eē diuitem iuriſcōſultū. muſicū.
medicū. coꝛaulaꝫ. ⁊c̄. q̄ nō nat̄al̄r adueniūt nā
natura non facit arteꝫ ꝫ bene ꝑparat f̄m Phal.
⁊ in hijs onus ꝓbandi incūbit cuicūqꝫ allegāti
ad fundādū intentōem ſuam. ſiue affirmatiue
ſiue negatiue alleget. maxime cū ps aduerſa fun
dauit intentōꝫ ſuam non t̄n̄ ſꝑ ſuccūbit nō po-
tens ꝓbare. ſic ꝙ alter ꝓpter iſtius non ꝓbatōeꝫ
admittat̄ ad intētū ſuū. Nam adhuc iudex ex
officio pt̄ illū refutare ſi ſibi ꝯſtiterit eū idignū
⁊ ꝫ in tā i q̄ vltra allegatōes ptiū iudex pōt im-
ptiri officium ſuum. ſec⁹ in cā vbi de ꝫ nō poſſꝫ
niſi petit⁹.

Pret̄ qn̄ capit̄ excluſiue. qn̄ icluſiue vid̄. c. lr̄as
i fi. de p̄ſum. et vid̄. In. i. c. dudū. ij. d̄ ele. ⁊ i cle.
j. de ſum. tri. ⁊ fi. ca. ꝑ glo. ⁊ archi. i. c. ebrō. xiij.
q. j. Itē Bart. in. l. j. in fi. ff. de pig. ac ⁊ ꝑ alios
in. l. actione. C. de trāſ. ac. ⁊ i regula peccatū. de
re. iur. li. vj. ſtat ei inclusiue ⁊ augmētatiue qn̄
cadit int̄ res penitus ſeparatas. dicēdo lego tibi
oēs vineas meas p̄t domū. ꝫ ſtat excluſiue: qn̄
cadit int̄ dictōnes ſignificantes res ſibinuiceꝫ
ꝯtēras. vt lego tibi omēs libros meos p̄ter ſali-
cetos ābos Richardū ⁊ Baꝛ. vide de ꝫ albricū

in alphabetō ſuo. ⁊ no. i. l. medico. §. vxori. ff.
de le. j. Itē ibi capit̄ excluſiue. lego om̄es ſuos
meos p̄t ſemproniū. Rō q̄ꝛ ſempronī⁹ eximit̄ d̄
ordīe p̄cedenti. vt ibi n̄ icludat̄. l. nāqꝫ. §. fi. ff. de
penu. lega. ⁊ ſumit̄ rō ex ꝫ. q̄ꝛ hec ē volūtas ꝓfe
rētis declarata. eo ꝙ al̄s hec v̄ba p̄t ſemproniū
nihil oparent̄. ꝫ ibi ſumit̄ incluſiue. lego om̄es
libꝛos meos tali p̄ter ciphū argenteū. quē apd̄
eum depoſui. rō q̄ꝛ hec voluntas ꝓferentis ⁊ v̄-
ba p̄ter ciphū ⁊c̄. alit̄ nihil oparent̄ niſi incluſi
ue exponerent̄. Itē ponit̄ qn̄qꝫ ꝯiunctiue non i-
cluſiue. vt ibi de his ſuis q ſunt in p̄rimonio p̄-
ter. x. q̄s legaui ticio. lego. x. ſeyo. q̄ꝛ ſenſus ē. ⁊
x. legaui ticio ⁊ ſic ꝑ legatū ſc̄m ſeyo non reuo-
co ſc̄m ticio. ⁊ ſic intellige h ꝯiunctiue. i. ꝯtinu
atiue. ſic̄ ſit ꝯtiuatio ꝑ dictōꝫ ⁊ qn̄ ꝯtinuat ord̄o
nes. Nam in p̄dictis legatis tici⁹ ⁊ ſeyus n̄ ſunt
ꝯiuncti ꝯiunctōe q̄ facit vnum corp⁹. de q̄ in. l.
re. ꝯiuncti. ff. de le. ij. ⁊ id̄ ſi in p̄rimonio eēnt tm̄
xv. ſui. ⁊ tici⁹ hr̄et. x. ſeyus tm̄. v. l. ſi ita legatū
. ff. de le. j. ⁊ eſt rō. q̄re ſignificat ſic ipa volūtas
ꝓferentis declarata ex ꝯiectura. ꝙ teſtatoꝛ non
vult reuocare niſi expſſi⁹ appareret. ſi em̄ ꝫ caſu
ponēt̄ incluſiue. tunc ſey⁹ hr̄et. x. legata ticio ⁊
cum ꝫ alia ſibi legata. ſ. ſuos in p̄rimonio exn̄-
tes. ⁊ ꝑ ꝫ eēt r̄uocatū legatū ticij qd̄ non ē dōm.
Itm̄ ibi cū papa dic̄. diſpenſo tecū vt alia bn̄fi-
cia p̄ter obtenta poſſis obtinē. ponit̄ et ꝯtinua-
tiue ſiue ꝯiunctiue. Nam ſenſus ē. talia obtine
as cum obtentis. ⁊ ſuꝑ iſtis tentis diſpēſo. ita
ꝙ obtēta n̄ includunt̄ in diſpēſatōe. vt in. c. du-
dū. de elec. q̄ꝛ ꝫ non videt̄ de voluntate ꝓferētis
niſi expſſi⁹ declaret̄. eo ꝙ diſpenſatio in caſibꝫ
odioſa ſꝑ reſtringit̄. Itē excluſiue nō exceptiue
ponit̄ ꝓ ſine. vt ibi. p̄ter ſpem. i. ſine ſpe. ⁊ ſic dꝫ
dilatio danda ē illi q p̄ter ſpē t̄hit̄ ad alienū iu-
dicē. l. ſi qn̄. C. de dila. ibi em̄ non ponit̄ excepti
ue. nec incluſiue. q̄ꝛ ord̄o illa ꝫ nō patit̄. ⁊ ſic tm̄
ponit̄ excluſiue. ⁊ ſic de alijs.

Preterire eſt teſtatorē obtinē aliquem q ſu⁹ he-
res ē. eo non inſtituto. ſiue eo exheredato. vt ha
buiſti. ſ̄. de heredibꝫ.

Preteritio dꝫ talis omiſſio vel exhēdatio f̄m
azo. in ſum. C. de libe. p̄te. vl̄ exhe. inſti. d̄ heri.
q ab inteſt. defer. §. eadem. vt. ſ̄.

Pretoꝛ eſt q in vrbe romana iudicio ſenat⁹ ad
diſſipanduꝫ vel diſceptandū dubios act⁹ ⁊ cās
oꝛdinabat̄. Et erat eius officiū annuū vl̄ anna
le. q̄ꝛ ſolo anno durabat. ⁊ anteq̄ꝫ a ꝑplo roma-
no ad p̄ncipē tranſlata fuiſſꝫ p̄tas. vl̄ anteq̄ꝫ ro-
mana p̄tas ſub imꝑatore veniret hūit p̄tatem
plenam faciendi ius ⁊ ſtatuta ⁊ edicta. cui⁹ edi-
cta iuris onerari noīe cenſet̄. q̄ꝛ hmōi honoꝛe ⁊
auc̄te pollebāt. vt. C. d̄ of. p̄to. l. j. ⁊ inſti. d̄ iur.
gen. na. ⁊ ciui. §. p̄toꝝ q̄ꝫ edicta. vt no. in. l. cer-

tum. C. vnde legit. ꝙ pretoꝛ viuus potius debet ſeq̃ ꝑtorem mortuum ꝙ̃ ius ciuile.

Pretoꝛ fideicõmiſſarius dicebat̃ ille q de fideicõmiſſis relictis cognoſcebat. ⁊ ius dicebat ⁊ reddebat dicens. ius dabo. ff. de origi. iur̃. l. neceſſarium.

Pretoꝛ peg̃n⁹ dicebat̃ ille q int̃ peg̃nos q in ciuitate affluebant vel ꝯfluebant ius reddebat.

Pretoꝛ vrban⁹ dicebat̃. q cũ ꝯſules ad bella finitima a al̃s vicina vocarent̃. ius necium in ciuitate reddebat. ff. de ori. iu. l. ij. ꝑal.

Pretorium eſt loc⁹ in q̃ ius ex moꝛe reddit̃. etiã dr̃ loc⁹ in q̃ qs ꝑfecturam exercet cũ ſuis officialib⁹. ⁊ cãm tractare ſolet. Itẽ eſt dom⁹ ꝑſidi ꝓuincie aſſignata. vt loc⁹ deputat⁹ iudicib⁹ ad cognoſcendum ⁊ deputandũ vel ad ſententiandum de cauſ̃.

Pretoriũ vt in ti. de of. ꝑ. ff.

Pretoriũ pign⁹ dr̃ illud qđ alicui dat̃ a iudice.

Preuign⁹ dr̃ q ex marito mulieris nat⁹ ẽ anteq̃ fuiſſet marit⁹ ei⁹. ⁊ econtra.

Preuigna dr̃ ꝓprie q̃ ex vxoꝛe viri nata fuit anteq̃ eẽt vxoꝛ ſua. ẽ ĝ filia vxoꝛis ab alio viro ꝑori genita. ⁊ ꝑuign⁹ fili⁹ talit̃ genit⁹. q̄ꝛ ꝑr vitri:

Preuaricatores ſunt q ve- c⁹ ei⁹ appellat̃. ra crimina fraudulent̃ occultant. Dicit̃ aũt preuaricatoꝛ q̃ſi varicatoꝛ. a varica ceruice. qꝛ aduerſam ꝑtẽ adiuuat ꝑdita ſua cã ꝓpria. dũ huic inſtat coꝛpe ex vna ꝑte. ⁊ illi mẽte ⁊ coꝛde ex altera ꝑte. vt. ff. de ꝑuari. ꝑ to.

Primates ꝓprie loq̃ndo ſt̃ ꝑriarche. di. xcix. c. j. ⁊. ij. Etiaꝫ ponit̃ ꝑmas ꝓ archiepo. c. ſanc. de fo. cõ. Naꝫ non eſt dr̃a int̃ ꝑmatem ⁊ archiepm q̃ntum ad effectum. vt in. c. duo. de of. orđ. Nam ius can. non curat de noib⁹. c. petitio de ꝓcur̃. di. xxj. cleros. ⁊. c. ꝑcedẽti. vbi eſt niſi diuiſio noĩm. cum dr̃ archipmates. ſiue ꝑmates. ſiue patriarche primates officioꝛum ſunt q officijs preſunt.

Primicerius dr̃ ille q ꝑmo loco ſcript⁹ eſt i matricula notarioꝝ. ⁊ ꝑmum locuꝫ obtinet ſm̃ le. vt. C. de ꝑmic. li. xij. in rub. Sed ſm̃ cañ. eſt nomen digtatis q̃ ſubeſt archiđ. c. vnico. de of. primic̃. Dr̃ ei ꝑm⁹ in cantu vl̃ in choꝛo. q in aliq̇b⁹ eccl̃ijs dr̃ cantoꝛ ſiue ſuccentoꝛ.

Primipularij dicunt̃ ꝑmi admiſtrantes q ſcꝫ ꝑmo actionem ſui officij admiſtrãt. vel ſm̃ hu. q primiculum poꝛtant. ⁊ vtroq̃ mõ accipit̃ ſm̃ ac. C. e. ti. in rub. li. xij.

Primogenitũ vocat ſcꝑtura diua non quẽ fratres ſequunt̃ ſꝫ q ꝑmo nat⁹ fuit. vt de v̇. ſig. c. ioſeph.

Primicie ſunt ꝑme ꝑtes fructuum deo offerẽde hinc eſt ꝙ ſacđos ꝑmam miſſam cantans dr̃ celebrare ꝑmitias.

Princeps qs dicat̃ habet̃ yſa. ix. ibi deus fortis ꝑr futuri ſeculi ꝑnceps pacis. int̃dum dr̃ angelus. ioſue. ix. ego ſum ꝑnceps exercit⁹ ⁊c̃. int̃dum papa. de cõ. di. j. coꝛpa. int̃dũ eps. de ma. ⁊ obe. ſi qs. vel ali⁹ iudex eccl̃iaſtic⁹. xvij. q. iiij. diffinit in fi. Itẽ dr̃ impatoꝛ de re iudi. ad apl̃ice. in ꝑn. li. vj. Et appellatõe ꝑncipis intelligit̃ rex. cle. vnica de baptiſmo. vbi bona glo. ⁊ i vſu feu. ſm̃ Bal. Item ꝑnceps dr̃ dyabol⁹. vt Lu. xj. c. in ꝑn. demonioꝝ eijcit demonia. ſil̃e. xxiij. q. viij. §. ecce. v̇. ſꝫ nõndum. ibi venit ꝑnceps. io. xiiij. Itẽ dr̃ q̇libet ſecularis dñs. vt. xxxiij. q. v. ꝑnceps. Item dr̃ ꝑncipalis ꝑs in q̇libet iudicio vt. ff. de ſer. coꝛ. l. j. §. in ſꝫ iudicio. Etiam princeps dr̃ q̇libet ꝑlat⁹ eccl̃ie. vt di. xxxv. c. ecce ꝑncipes. ⁊. c. coꝛpa ꝑal.

Priuata ꝑſona eſt ꝑſona carens functione publica. vide. s̃. ꝑſona.

Priuatum ius eſt illud qđ ꝑncipal̃r ad ſinguloꝝ vtilitatem ꝑtinet. vt in pactis ⁊ ꝯuentionũ ſingularium ꝑſonaꝝ. Re. s̃. ius publicum.

Priuata delicta dicunt̃ q̃ ciuil̃r tractant̃. vt ſi mihi furatus ſis decem. ⁊ ego ſi rehabeam ago. non vt coꝛpal̃r puniaris. Sed publica delicta ſunt. q̄ꝛ ꝑſecutio eſt ꝑmiſſa cuilibet de ꝓplo q̃le eſt crimen leſe maieſtatis. vel accuſatio de ſuſpecto tutoꝛe vel curatoꝛe in quib⁹ omnes accuſare ꝑñt.

Priuati dicunt̃ ꝓprie q nõ ſunt ꝯſtituti in aliq̃ dignitate. xxiiij. q. j. q ꝯ. Item dicunt̃ omnes exempti a iure ꝯmuni. ſiue ſit collegiuꝫ. ſiue aliq̃ ſpecialis perſona. vij. q. j. petiſti. ⁊ di. iij. priuilegia.

Priuilegium eſt ꝑncipis beneficium ꝯ ius ꝯñe indultum. non eñ eſt ꝑuilegium niſi aliq̇d indulgeat ſp̃ale. c. abbatem. de v̇. ſig. ⁊. c. in his de ꝑuil̃. Et dr̃ q̃ſi ꝑuana legem. vel eſt lex ꝑuata. i. vnius ante alios honoꝛ vel dignitas aut immunitas q̃ ſibi ꝯuenit coꝝ q̃ alijs incumbit. vl̃ q̃ de iure ꝯmuni allegant̃. Nam ꝑuilegium ſm̃ yſi. li. vj. inde dictum eſt. ꝙ in priuato concedit̃. de hoc di. iij. priuilegia. ius eñ ꝯmune ad vnam ꝑſonam directam. ad omnes extendit̃. lxj. di. miramur. de re iudi. in cauſis. Dicunt̃ ergo priuilegia priuatoꝛum leges. ideſt a iure communi exceptoꝛum. vt in. c. priuilegia ꝑealle. Et no. ꝙ priuilegium non tollitur per ius commune niſi de ipſo mentio fiat. de reſcrip. cum oꝛdinẽ. nec tollitur vnum per aliud niſi in ſecundo fiat mentio de primo. c. veniens. de preſcrip. vide glo. vlti. in. c. j. de reſcrip. Et priuilegium eſt duplex perſonale ⁊ reale. c. mandata. de preſump. perſonale extingut̃ cum perſona. immo quandoq̃ ante perſonam extinguitur. vt cum ab eo male vtitur ⁊ ſequitur perſonam. ⁊ ſꝫ ve-

rum de conceſſo indeterminate q2 cum determi
natione loci vel tempis conceſſum non ſeqr pſo
nam ex locum. vt eſt pͥuilegium vſus pallei. c. ex
tuar. de auc. ⁊ vſu pal. etiam extincta re extin-
guit pͥuilegium reale. xvj. q. vij. ⁊ h dixim⁹ i. c.
abbatem. in fi. de v. ſig. ⁊ glo. in regula pͥuilegi-
um. de reg. iu. li. vj. Item pͥuilegium pdit ꝓpter
ſex. vt in glo. vnica in fi. c. renouantes. di. xxij. ⁊
eſt duplex pͥuilegium. ſ. generale ⁊ ſpale. Gene-
rale eſt qđ ꝯmuni corpi vl' collegio ꝯcedit. vt in
. c. cum ⁊ plantare. e. t. vl' vniuerſitati. xvj. q. iiij
ſi qs ſuadente. Et qđ conceſſum eſt minoribꝫ ⁊
eccl'ijs circa contractus vel q̃ſi. ⁊ circa iudicia.
Item qđ ꝯceſſum eſt mulieribꝫ circa fideiuſſo-
res. Speciale eſt qđ pſone ꝯcedit ⁊ illud extin-
guit cum pſona. vij. q. j. petiſti. ⁊ regula pͥuile-
gia ⁊c. ⁊ pone exemplum de pͥuilegio. v. g. prin-
ceps concedit deportato vel alij non valenti te-
ſtari ſm ius ꝯmune romanoꝝ ciuile liberaꝫ te-
ſtamenti factionem. h priuilegium ſignificat ꝙ
poſſit teſtari ſuando ſolennitatem q̃ de iure ci-
uili reqrit in teſtamento. vt. l. ſi qñ. C. de inof.
teſta. Et ſumit ſignificatum ex ſolennitate que
multis vigilijs eſt excogitata. q̃re non eſt veriſi-
mile pͥncipem tamfaciliter illam tollere velle. ⁊
ex pͥuilegio ſiue natura ei⁹ eſt q2 priuat ius ꝯñe
⁊ ſic vba debent recipi in ſuo ſignificato ſtrictio
ri. Item ibi pͥnceps volenti teſtari ꝯcedit liberã
teſtamenti factionem. intelligit ꝙ poſſit teſtari
non ſuata ſolẽnitate iuris ꝯmunis ciuilis. dũ
tñ conſtet ſic de milite dꝫ ꝙ ſignificatum ſumit
vt pͥuilegium valeat ⁊ aliqđ ꝯcedat. niſi eñ ſic
intelligeret nullum eſſꝫ priuilegium. Item pͥn-
ceps conceſſit alicui edificare licere in loco pu-
blico. intelligit ſine alteri⁹ iniuria vl' incõmodo.
vt. l. iij. §. ſi qs a pͥncipe. ff. ne qđ in lo. pu. fiat.
ratio. q omnes tuet ab iniurijs. veriſimiliter nõ
vult alium ledere. nec pͥnceps vult valẽ ſuum pͥ-
uilegium qđ eſt in alteri⁹ detrimentum. vel qđ
tollit ius ꝯmune. vt. l. q̃tiens. ⁊. l. reſcripta. C. de
pͥci. impe. offeren. ⁊ hoc verꝫ niſi in pͥuilegio fie-
ret reuocatio legis derogatiue. ſcꝫ dicendo non
obſtante. l. tali vel tali. vt. l. ſi qs. in pͥn. ff. de le.
iij. idem in quo vis caſu quo euidenter apparet
pͥncipem velle tollẽ legem derogantẽ pͥuilegio.
q2 voluntas ſua eſt lex niſi ꝯtrariet legi euan-
gelij. q2 hanc tollẽ non pꝫ.

Probatio ſm azo. eſt rei dubie p argumenta
oſtenſio. h hec diffinitõ ſm gof. locum ſolum hꝫ
in his qui ꝓbant p inſtantiam diſputationis.
non autem in iudicio vbi probatio fit p teſtes ⁊
inſtrumenta. ⁊ plerūqꝫ per indicia ⁊ pͥſumptio-
nes. Et dicit ꝓbatio ab aduerbio probe. nam
ꝓbe facit qui ꝓbat qđ intendit. quia p hoc pe-
nas non ꝓbantium euadit. Vel ꝓbatio eſt rei
dubie in iudicio legittime facta declaratio. Me-
nis hec diffinitio moderet contrarijs. ⁊ dicitur
etiam probatio quaſi ꝓba actio ratõne qua. s. ⁊
no. quod ꝓbat p facti euidentiam. c. euidentia.
de accu. c. ꝓpoſuiſti. de ꝓba. ff. de ven. inſpi. l. j. i
prin. xvj. q. iij. int memoratos. nec obſtat ꝙ ocu
lus plerūqꝫ fallitur. c. cauſam. e. ti. xxvij. q. j. nec
aliqua. q2 freq̃ntius non fallit. de hoc vide gof.
de ꝓba. in ſum. §. inſinuata nobis. etiam fit ꝓ-
batio p aſpectum in atroci iniuria. ff. de iniur.
. l. ij. Item in etate. vt. l. minoꝝ. ff. de mino. Se-
cundo fit p teſtes plures vel etiam p vnum cum
alijs pͥſumptionibꝫ vehementibꝫ. Tercio p in-
ſtrumenta. Quarto p ꝯfeſſionem. ⁊ hi quatuor
modi ponunt in. c. cum ad ſedem. de reſti. ſpo.
Quinto fit p ſcripturam antiquoꝝ liberoꝝ. c.
cum cauſam. e. ti. Sexto p violentam pͥſumptõ
nem. xxxij. q. j. dixit dñs. Septimo per famam
cum alijs pͥſumptionibꝫ. c. tercio loco. e. ti. Naꝫ
vicinis fama facit ꝓbationem. ca. vl. de frigi. ⁊
male. etiam p famam cum vno teſte. c. ſicut. de
ꝓba. ⁊ ſi iudex dubitat de fama querat a vici-
nis. ff. de magiſtra. conuenien. l. j. Poteſt autẽ
fama ꝓbari per duos teſtes. c. in lrís. de teſti. ⁊
magis ꝓbat fama q̃ vnus teſtis. vt dicit in. c.
ſup eo. de con. ⁊ affi. iiij. q. iij. §. ſepe. Sꝫ nunqđ
p famam ⁊ vnum teſtem debet qs condemnari
de crimine her. in glo. c. veniens de teſti. dicit ꝙ
non. ratio. q2 in crimine debent eſſe ꝓbationes
apertiſſime ⁊ meridiana luce clariores. ſecus in
cauſa ciuili. C. de ꝓba. l. vlti. Octauo p iuramẽ
tum ⁊ no. ſoli ſacro credit. quando de conſcien-
tia alicui⁹ querit ſiue dubitat. de ſen. ex. c. ſi vo
aliqs. Item ꝓbatio teſtibꝫ ⁊ fide tabulaꝝ ꝯſtat
. c. ſcrus de ver. ſig. vide Hoff. eo. ti. §. ſpecies
ꝓbationum.

Probatoria vel ꝓbatorie officioꝝ ſunt documẽ-
ta ad ꝓbandum aliquem eſſe priuilegiatum ad
officium aliquod auctoritate imperiali. vt põt
colligi. C. de apparito ⁊ diuerſo offi. l. ꝓbatori-
as. li. xij.

Proconſul dicit iudex ordinarius ⁊ eſt iudex a
ꝑplo conſtitutus. non a pͥncipe delegat⁹ nec ab
alio. h ante imꝑatoriam dignitatem creat⁹. cu-
ius officium erat in ꝓuincijs dirigi. ſcꝫ in regno
tributarijs. vt p eum ꝓuinciales ſua negocia ex-
pedirent. hic vo pluries nõ poteſt vti faſtibꝫ q̃
ſexies. nemo eñ ſeptimo eſt creatus ꝓconſul ⁊
niſi ſemel ꝓconſulatus fungebat inſignijs ⁊ in
ꝓuincia ad eum ꝑtinebat vt ad quoſcunqꝫ ma-
giſtratus reſpiceret. ff. de offi. procon. l. procon-
ſules.

Proconſul legatus eſt cui ꝓconſul ꝓuinciaꝫ in-
greſſus mandat iuriſdictionem.

Procurator eſt q aliena negocia mandato ſibi

a dño facta gerenda gratuite ſuſcipit plura vel
vnum .ff. d neg. ge. l. iiij. §. negocium. ⁊ ff. vi. bo.
rap. l. ij. §. qd ait. ⁊ dr ḡtuite. qꝛ ſi interuenit mer
ces non eſt ꝓcurator ſ₃ locator opaꝝ. Dr man-
dato dñi. ad excludendum tutorem curatorem
collegia ⁊ p̄latos eccl'iaꝝ q. ꝓcuratores ↄſtituere
non pñt ſ₃ ſindicū vel actorem. ⁊ q̄ ſit dr̄a int̄ ꝓ-
curatorem. ſindicum. actorem. ⁊ vicedominum.
no. de ſindi. c. j. de of. ordi. cū vos. ⁊ ↄſtituit̄ mā
dato generali vel ſpāli. ff. e. ti. l. j. ⁊ ff. mandati
. l. ſi remunerandi. §. j. Uel ſic. Procurator dr̄
is q in iudicio vel mandato dñi negocia admi-
niſtrat agēdo vel defendendo. l. j. §. j. ff. e. t. Int̄
quem ⁊ aduocatum hec eſt dr̄a. qꝛ ꝓcurator cāз
abſentis tractat. aduocatꝰ ỏo cām pñtis vtерq₃
tñ poſtulare dr̄. vel ſm cañ. omnis adminiſtra-
tor rite dr̄ ſeu vocat̄ ꝓcurator. vt. j. q. iij. ſalua-
tor. Nam ꝓcurator eſt nomen generale ad quē-
libet adminiſtratorem. ⁊ p ſeq̄ntia q̄ tradunt̄ in
ↄſtitutione. reſtringit̄ ad id de q̄ agit̄. oportet
etiaз officium ꝓcuratoris eſſe ḡtuitum. qꝛ ſi ad
recipit. facit ↄ̄ bonos mores. ⁊ h̄ intelligit̄ qñ
paciſcit̄ vt habeat certam ꝑtem eius de q̄ eſt q̄-
ſtio. qd non licet. pt̄ tñ licite recipe ſalarium ꝓ
labore ſuo. Et no. q̄ duplex eſt ꝓcurator. ſcз ad
iudicia ⁊ ad negocia. q dr̄nt in trib₉. qꝛ p̄mo ꝓ-
curator ad iudicia non ↄſtituit ꝓcuratorem ali-
um niſi pꝰ litis ↄteſt. cum iam eſt dñs litis. ⁊
añ litis ↄteſt. alium ꝓcuratorem dare nō pt̄ nec
tutorē. niſi ſit ꝓcurator in rem ſuam q añ ⁊ pꝰ
li. ↄteſt. ↄſtituere pt̄. Sed ꝓcurator ad negocia
ↄſtituere pt̄ libere alium ꝓcuratorem quemcū-
q₃ vult. c. j. de ꝓcu. li. vj. Secunda dr̄a hr̄ in. c. q
generalr̄. in fi. de ꝓcu. li. vj. qꝛ p̄mꝰ non dat̄ niſi
maior. xxv. annoꝝ. ſcd̄s ỏo pꝰ. xvij. ānos. Ter
cia dr̄a hr̄ de reſcp. c. ex pte decani. ⁊ no. optimā
rōem pme dr̄e iſtoꝝ ꝓcuratoꝝ. qꝛ negocium ex
iudicium ſumit originē a miſtro ⁊ poſtea trāſit
in dñm. l. q̄cunq₃ gerimꝰ. ff. de ac. ⁊ ob. Sed in
iudicio negocium originalr̄ eſt in dño ⁊ poſtea
tranſfundit̄ in ꝓcuratorem. l. ſi ꝓcurator meus
. ff. d neg. ge. Et dic̄ ludo. d ro. in ſingula. ſu. q̄
ꝓcurator ↄſtitutus ad agendum cenſet̄ etiam
ↄſtitutus ad defendendum. vt. l. vnicus. §. penā
. ff. de ꝓcu. ⁊ h̄ veꝝ eſt in ꝓcuratore actoris. ſecꝰ i
ꝓcuratore rei. qꝛ licet ſit ↄſtitutꝰ ad defendendū
non tñ ad agendum. ⁊ dicit idē q̄ de h̄ eſt caſus
vnicꝰ. in. c. ↄſtitutꝰ. de ꝓcu. legiſtis penitꝰ inco-
gnitus. etiaз nonnullis canoniſtis. ⁊ dicit eſſe
mirabilem tex. bñ mente tenendum. Procura-
torium ⁊ mandatum dr̄nt. ſic̄ etiam eſt dr̄a int̄
lr̄as ꝓcuratorias ⁊ lr̄as de rato. de h̄ vide de re-
ſ₃. do. c. cum dilectus. in glo. j. ⁊ de of. dele. c. co-
ram. Et nō. ꝓcuratorium mandatum dз fieri
legaliter ad quod quatuor extinguit̄. Primum

vt dirigat̄ aduerſario. cui etiam mandati reuo-
catio eſt inſinuanda. vel ſaltem iudici cui fides
eſt facienda. Secundum vt ↄtineat noīa inſtitu
entis ⁊ inſtituti. Tercium nomen iudicis corā
q̄ ꝓcurator dз expiri. Quartum cauſam in qua
dum coram iudice eodem plures cās hз inſtitu
ens. qd notarijs bñ notandum eſt.

Prodigus eſt q neq₃ tp̄s neq₃ finem expenſaꝝ
aduertit neq₃ modum. ff. de cur. furioſ. l. j. ſ₃ bo
na ſua dilapidādo ⁊ diſſipando ꝓfundit cui int̄-
dr̄ bonoꝝ adminiſtratio a iudice p legem. xij. ta.
vel al's a lege vt qꝛ in. l. iuli. maieſ. ↄmiſit. vt. C.
ad. l. iuli. maieſ. l. fi.

Prodigium neutri gene. ē cib₉ q infra ꝓ primos
dies ipis ꝓdigis cum interdicit̄ eis bonoꝝ ad
miniſtratio plexq₃ a fiſco p̄ſtat̄. vt. ff. de of. p̄to.
l. plebiſcitis ⁊ accur. in glo. in. l. q̄cunq₃ ꝓ reli-
qs ꝓdigoꝝ. C. de fi. inſtru. li. x.

Probate caſtitatis dr̄ q non manifeſte apparet
incontinens. c. a multis. de eta. ⁊ q̄li.

Programa ſm quoſdam dr̄ p̄cedens ſcptura q̄
p plures ꝓuincias ſiue loca deſtinat̄. ſ₃ ſm azo.
in ſum. C. e. ti. eſt ſcriptura publice ꝓpoſita. vt
ibi dr̄ in. §. mutationes.

Proheres eſt q putat ſe heredem eſſe cum non
ſit. l. ꝓ herede. ff. de peti. here.

Prohemium eſt ſmo generalis p̄ambulans in
ꝓncipijs libroꝝ. oſtendens in generali q̄ poſtea
ↄtineant̄ in ſpāli. int̄dūq₃ alia pluraq₃ ↄplectēs
vt no. Jo. an. in exordio cle. ſuper verbo quoni-
am.

Prohibita intelliguntur omnia que non ſunt cō-
ceſſa. vt in. c. inter corporalia de tranſla. licet
videat̄ ar. ↄ̄. q̄ oīa intelligant̄ ↄceſſa q̄ non ſunt
expreſſa ꝓhibita. Jdeo nota. q̄ vbi aliqua con-
ſtitutio ꝓmulgat̄ affirmatiue. ſemp intelligitur
conceſſum quod non inuenit̄ ꝓhibitum exem-
plum. xxxj. q. j. c. vl. vbi dicit̄. q̄ ſi dormierit vir
eius. cui vult nubat in dño. non dr̄ duob₉ vel
trib₉. vnde poteſt contrahere cum his omnib₉.
vbi ỏo ꝓmulgat̄ negatiue. ſemp intelligit̄ ꝓhi-
bitum niſi inueniat̄ conceſſum. maxime vbi fu-
it eadem ratio. vt cum dicitur. non occides. h̄
nulli licet niſi inueniat̄ expreſſum vt in iudice.
cui lex hoc concedit ſm berñ. in glo. in. c. inter
corpalia p̄al. poteſt etiam dici ſm q̄ notat̄ ibi-
dem. q̄ hec regula ſcilicet quod non eſt conceſ-
ſum intelligit̄ ꝓhibitum. habeat locum in iudi
cijs ⁊ contractib₉ ſtricti iuris. ⁊ in arbitrijs ⁊
priuilegijs ⁊ in reſcriptis licitis. hec autem re-
gula quod non eſt expreſſe ꝓhibitum intelligit̄
conceſſum. locum habet in iudicijs ⁊ ↄtractib₉
bone fidei in beneficijs ⁊ abſolutionib₉ ⁊ in edi
ctis prohibitorijs. in illis eñ quilibet admitti-

tur q non ꝓhibet. vt in edicto de ꝓcuratoribꝫ te-
ſtibꝫ ⁊ mrimonio.

Proditor eſt q ſecreta ſibi ꝯmiſſa reuelat. de pe.
di. vj. ſacerdos. ⁊ de pe. ⁊ re. omnis vtriuſqȝ. ⁊ d
multiplici ſpē ꝓditoꝝ nota in. c. cleric⁹. xlvj. di.

Proiectum dr̄ quoddam gen⁹ edificij qd nulla co-
lumna ſuppoſita. ita edibꝫ ependet vel membꝫ
vt terram non tangat. ⁊ alio⁹ dr̄ appēdix.

Promulgare legem ē eam ꝯdē ⁊ ꝯditam recitaē
ꝓferre. ꝓnunciare. patefacere. ꝓdere. vel ma-
nifeſtare.

Promiſſionem ꝯmitti dicim⁹. qn̄ ꝓuenit in euȝ
caſum vt ea aliqd peti poſſit. v. gr̄a. ꝓmiſi tibi
equum ⁊ ſi non darem eum eo die ꝓmiſi me tibi
datuꝝ centum aureos. ſi mō eo die non darem
tibi equum. ꝯmittit ꝓmiſſio vel ſtipulatio cen-
tum aureoꝝ.

Promiſſio ⁊ repromiſſio ſic dn̄t. qꝛ ꝓmittendo
negocium inchoam⁹. ſꝫ repromittendo ad imple
tum ꝯſolidam⁹ ⁊ ē repromiſſio qſi iterata ꝓmiſ-
ſio. vt res magis ſit in ſecuro ſicꝫ fit in facto vbi
fideiuſſio interuenit. nam debitor ꝓmittit. ⁊ fide-
iuſſor repromittit. vel poti⁹ ⁊ meli⁹ fideiuſſor ꝓ-
mittit. ſed debitor viceuerſa qꝫ pluries repro-
mittit.

Pronepos eſt fili⁹ nepotis. ſicut ꝓneptis eſt fi-
lia neptis.

Proprietari⁹ idem ē qd dominus. ſcȝ q cuiuſqȝ
rei ꝓprietatem habet.

Prorogare eſt ꝓlongare ꝓducere vel p̄mum tp̄s
extendē. ff. de iudi. l. j. de of. dele. p. ⁊. g.

Prorogatō fit de tpe ad tp̄s. c. de cauſis. de of.
dele. ⁊ fit etiā de re ad rē. ff. de iudi. l. de q̄ re. §.
j. ⁊. c. cum olim. de of. dele. v̄ſus fi. Item de pſo
na ad pſonam etiam altera pte inuita. c. j. de a-
lie. mu. iudi. cau. fac. Item fit de iudice ad iudi
cem. ff. de iudi. l. j. vbi no. q fundamentum ꝓro
gationis eſt iuriſdictio. ḡ in iudicem nō hn̄tem
iuriſdictionem non pt̄ fieri ꝓrogatio. qꝛ non en-
tis non ſunt qlitates. l. ei⁹ q in ꝓuincia. ff. ſi cer.
pe. ⁊. c. ad audientiam. ij. in fi. de ec. edifi. aliud
fundamentum eſt ꝯſenſus ptium. nam ſi eēt er-
ror vel titubatio non fieret ꝓrogatio. l. fi. C. de
ꝯdi. inde. met⁹ eñ ⁊ error excludunt ꝓrogatōeȝ
. l. j. ff. de iudi. qꝛ error excludit ſenſum q eſt cā
ꝓrogationis.

Proſeneta ē panymph⁹. i. media pſona p quaȝ
aliqs ꝯtractus celebrandus aut incundus ꝓcu-
rat. ⁊ tal' ꝓcurator in ſponſalibꝫ dr̄ panymph⁹
q explorat voluntatem hoim. q ⁊ cum qbꝫ velint
ꝯhere. ⁊ q̄ ſit facultas ꝯhentium vel ꝯhē volenti
um. cui⁹ remuneratio vel merces dr̄ ꝓſeneticum
Et ꝯſiſtit officium ei⁹ circa amicicias ꝯplendas
⁊ circa aſſeſſores ꝯq̄rendos ordinarijs iudicibꝫ
vide. c. j. de h in glo. ij. de teſti. li. vj. Sed vtꝝ ꝓ-
ſeneta vel mediator talis poſſit adduci in teſti-
monium. ⁊ ꝯpelli in ꝯtractu in q̄ fuit mediator.
rn̄det q ſic. vtraqȝ pte ꝯſentiente. ⁊ regulare eſt
q in ciuilibꝫ de ꝯſenſu ptium admittit al's nō.
in aut. de teſtibꝫ. §. qm̄ vo. col. vij. ſꝫ vtqȝ pte ꝯdi
cente non admittit. qd aūt altera pte volente al-
tera non: dr̄ q h caſu ꝯpelli non pt̄ ſꝫ volens te-
ſtificat. vide glo. in v̄bo ciuilr. c. j. de teſti. li. vj.
⁊ ad p̄n. glo. in. c. dilectoꝝ. de teſti. cogen. Itm̄
vtꝝ ꝓſeneta ex ꝯtractu vſurario teneat ad reſti-
tutōem vſuraꝝ. dr̄ q ſic. ſm glo. ſingularem. l.
ſi ſciente. ff. ad pom. de parici. ⁊ bar. facit men-
tōȝ in. l. j. §. incidit. ff. ad turpil. bal. in. c. j. §. ſi
mulier. in penl'. colū. de ꝯtrouerſia inueſti. feu.
ꝯtrium ponit. rōnem aſſignans optimam. ⁊ dicꝫ
ludo. de ro. q ipi ambo neſciunt qd dicunt ſicut
muſcipula ſup prunas. ⁊ allegat Inno. ⁊ Io.
an. in. c. michael. de vſuris. ⁊ archi. laci⁹ in. xliij
di. ſicꝫ nō ſuo. ⁊ lap⁹ de caſtiliano in allegatōibꝫ
ſuis. xciij. plen⁹ omnibꝫ diſcutit.

Proſcriptio eſt aduerſus abſentem iudicialis ꝓ-
nunciatio. vt in poſteꝝ ꝓcul agat. i. maneat ab
impio. ⁊ talis ꝯ quem fit ꝓnunciatio talis ⁊ c⁹
bona palaȝ ⁊ aperte ſcribunt dr̄ ꝓſcript⁹. ⁊ dn̄t
omnia bona ſcribi ⁊ de ipis inuentarium fieri
ꝯtinens. tam mobilium ⁊ ſe mouentium diuer-
ſas ſpēs qlitates. q immobilia vt manſus agro
rum ⁊ numeꝝ vineaꝝ q̄ntuȝ ſit in vineis. oliue-
tis. arbuſtis. aratorijs ⁊ paſcuis. hanc p̄ſcriptō
nem greco vocabulo dicim⁹ p̄gmaticaȝ qſtionē
licet aliq̄ ſignificatōe qſtio tormētum dicat. qꝛ
tormentis ꝯniter veritas ingrit. q̄re tortores di
cunt qſtionarij vt. j. de qſ.

Proſocer dr̄ mariti au⁹. ꝓſocr⁹ ē vxoris auia.

Protector ē q ſtat armat⁹ cū pncipe. vn̄ oliuius
⁊ belliſan⁹ erant domeſtici ꝓtectores iuſtiniani
ſm accur. in rub. C. de domeſ. ⁊ ꝓtec. p to. li. xij.

Protēuia ē crudelitas vel ṫribilitas ſm Io. an.
in cle. vnica de fo. ꝯpe. vbi allegat grecismum di
centeȝ. Improbꝫ eſt aliqs v̄bis factiſqȝ ꝓteru⁹.

Protutore ſe gerē dr̄. q munimine tutoris fun-
git de iure. ſiue putet ſe tutorem ſiue ſciat ſe nō
eē. fingit tn̄ ſe eē.

Prouiſio electio poſtulatio dn̄t. de elec. c. j. li.
vj. ⁊ ꝓuiſio eſt latum v̄bum qd ꝯphendē pt̄ no-
minatōȝ. poſtulatōȝ. p̄ntationem ⁊ collationeȝ.
vt eſt glo. in cle. fi. de elec. q̄ allegat iura ꝯcor.

Prouincia diuerſimode ꝯſiderat diſtingui. naȝ
in materia p̄ſcriptionuȝ diuerſe ciuitates in qbꝫ
hn̄t ⁊ exercent diuerſe iuriſdictōnes ſepate. di-
cunt ꝓuincie. qn̄qȝ diuerſitas archiepoꝝ facit
aliam ꝓuinciā ⁊ ſic ꝓuincie qn̄ȝ modicū diſtāt.
vt pyſana ⁊ florētia. qn̄ȝ diſtinguūt ꝓuincie me
dio freto. vt hyſpania. gallia. ſicilia. ⁊ ſic ſumit
diſtinctio ꝓuinciaꝝ. iij. q. iij. §. ſpacium vbi dr̄.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ꝙ ad ꝓducendum teſtes de eadẽ ꝓuincia dant̃
tres menſes de ꝯtigua vi. ⁊ de tranſmarinis. ix.
menſes. de hoc in. c. vltra terciam de teſti. ſcḋm
Inno.

Pubertas. Re. ſ. impubes.

Publicani dicũt̃ q publico vectigali admĩſtrãt
vñ eoꝝ nomẽ deſcendit. ſiue ad h̃ ꝯſtituti vt pu-
blica vectigalia exigant ſiue tributa ꝯducãt. ff.
de pub. ⁊ vect. l. j. nam et̃ dicũt̃ vectigaliũ ꝯdu-
ctores fiſci vel reꝝ publicaꝝ. ⁊ q luc̃ vel publica
negocia ſeculi ſectant̃. vt ibidem. l. iij. alit̃ publi
cani dicunt̃ q publice peccant vt in euang. luc.
xviij. c. de phari. ⁊ publi.

Publicarij dicunt̃ q ob aliq̃ delictũ ſic enorme
in publicum erarium deuoluũt.

Publicaria dicunt̃ ea q̃ ob aliqḋ delictum ſic
enorme in publicum erarium deuoluunt̃ ⁊ in-
de dr̃ publicatio bonoꝝ.

Publice honeſtatis iuſticia. ẽ ꝓpinqtas ex ſpõ-
ſalibꝫ ꝓueniens. robur t̃hens ab eccl'ia inſtitu-
tione ꝓpt̃ honeſtatẽ. non eñ eſt honeſtũ vt qs eã
ducat quã ſuꝰ ꝯſanguineꝰ deſponſauit. c. ad au
dientiam. ⁊ c. ſponſam. de ſpon. vñ hmõi ꝓhibi
tio nõ ſurgit ex ꝯſangñitate nec affinitate ꝯcta
ex nuptijs ꝯſũmatis. h̃ ex q̃dam publica eq̃tate
inductum eſt h̃ ius. ꝓhibẽs mr̃imonium ꝯhi.
⁊ ꝯtractũ dirimens. Et no. ꝙ iḋ dr̃ publice ho-
neſtatis iuſticia. q2 in mr̃imonijs non ſolũ qḋ li
ceat h̃ qḋ honeſtuꝫ ẽ ꝯſideraẗ. ff. de ritu nup. l.
ſp. ⁊ oriat̃ et̃ ex ſpõſalibꝫ q̃ de iure ñ ſortiunt̃ ef-
fectum. vt in. c. ad audientiam. ꝑal. ſecꝰ in mr̃i.
q2 affinitas non ꝯhit̃ ex nuptijs int̃dictis. vide
gof. in ſum. de ſpõ. vbi dic̃. ꝙ ſcḋm q̃ſdam in nul-
lo caſu locum hꝫ hodie publice honeſtatis iuſti
cia. niſi in ſponſa fr̃is. de q̃ in ve. ⁊ nouo teſt. ꝓ-
hibitum eẽ videt̃. q2 ſpõſam fr̃is frat̃ hr̃e ñ pt̃.
dicto. c. audientiã. cũ ꝯcor. in glo. ⁊ rõꝫ dicunt
q2 ſublata ẽ in eo caſu. in q̃ de maiori eq̃tate lo-
cũ hũit ſcꝫ in ſobole ſuſcepta ex ſecũdis nuptijs
cognatõni viri non copulanda ꝑoris de ꝯſan. ⁊
af. nõ ꝯꝫ iḋ ⁊ in alijs reuocata videt̃. q2 de ſil'ibꝫ
idem ẽ iudicium vt ibi.

Publica iudicia ſunt dicta q̃ſi populita. q2 cui
libet de ꝓp'lo ꝑmiſſa ẽ eoꝝ ꝓſecutio. vt. ſ. ꝓuata
delicta.

Publicum ius ẽ qḋ ꝑncipal'r ſpectat ad publi-
cam vtilitatẽ. Re. ſ. ius publicum.

Publiciana actio. Re. ſ. actõ publiciana.

Puberes a pube. i. a pudicicia corꝑis ſt̃ dicti.
⁊ dr̃ eſſe puber q iam ꝯpleuit. xiiij. annum. ſi eſt
maſculꝰ ⁊ generare pt̃. ⁊. xij. ſi ẽ femina. c. pube
res. e. ti.

Puerpera eſt q̃ parit in annis puerilibꝫ. vt in-
q̃t tex. in. c. puberes. de ſpon. impube.

Pueri dicunt̃ filij ⁊ ñ filie. ſcḋo dicunt̃ et̃ omẽs
hui. pueri etiam ſexagenarij. tercio dicunt̃ ꝯñi-
ter omnes q ſunt in etate puerili. ſ. mares a ſe-
ptẽnio vſꝫ ad. xiiij. annũ. ⁊ puelle vſꝫ ad. xij. an-
num. ff. de v. ſig. pueri. ⁊ de eta. ⁊ q̃li. ex rõne in
glo. j. de regu. ad nr̃am. xxj. q. j. c. j. q̃ñdo tñ le-
gant̃ pueris alimẽta. pueri ⁊ puelle dicunt̃ vſꝫ
ad. xxx. annam. ff. de ciba. ⁊ ali. lega.

Pulſare dr̃ a verberare. q2 pulſamꝰ ſine dolore h̃
verberamꝰ cum dolore.

Prudentia ẽ carnalis ꝯcupia. ar. xxxij. q. j. nõ
eñ alibi appellat̃ malicia. de ſpõ. impu. c. de il-
lis. ij. ſic etiam in delictis. de delic. pue. c. pueris
de ſpon. impu. c. tue. in glo. iij.

Pupillus dr̃ q cum impubes ẽ deſijt eẽ in p̃tate
pr̃is aut morte pr̃is aut emãcipatõe pr̃is. ⁊ ſic
pupillus dr̃ etiam ſi hꝫ pr̃em. l. ſi ſuus. §. pupil
lus. ff. de v. ſig. v. dr̃. ſi eſt defectꝰ etatis pr̃is au
ctoritas non ſufficit ad obligãduꝫ nec obliga
re pt̃ ſi eſt in pr̃is p̃tate. etiam pr̃e auctore qḋ ẽ
ſingularit̃ nõndum. §. ꝑal. q2 non ẽ alibi niſi in
. §. pupillus in fi. inſti. de inuti. ſti.

Pupilla ſilr̃ dr̃ infra annũ pubertatis emanci
pata vel morte pr̃is deſinẽs eſſe in p̃tate eiꝰ. ſcꝫ
xij. annoꝝ ſic̃ pupillꝰ infra. xiiij. annoꝝ.

Pupillaris ſubſtitutio dr̃ q̃ fit in puberi in euẽ
tu mortis eiꝰ in etate pupillari. ſiue v̈ba ſint ex
p̃ſſa ſiue tacite intellecta. inſti. e. ti. §. j. ꝓprium
eñ ſignificatum v̈boꝝ ſignificat vlteriꝰ tacitaꝫ
vulgarem. vt. l. iam h̃ in re. ff. e. ti. ⁊ econtra vul
garis nõ ſignificat pupillarem. alia vide infra
ſubſtitutio.

Purgatio eſt de obiecto crimine innocentie oñ
ſio. ⁊ eſt duplex. ſcꝫ canonica que fit per iura-
mentum ⁊ hec approbat̃. ⁊ vulgaris. ſcꝫ quam
ſibi vulgus inuenit ⁊ hec fit ꝑ ferꝝ candens. ꝑ
duellum. ꝑ aquam frigidam ſiue bulientem. ⁊
hec reprobat̃. vt. e. ti. c. ex tuaꝝ. ⁊ ꝑ totum ti. ⁊
ij. q. iiij. memina. Forma aũt purgationis hec eſt
ꝙ infamatus iurabit ſe immunem eſſe a crimi-
ne quo infamat̃ ⁊ ꝯpurgatores iurabunt illum
verum ſe credere iuraſſe. c. quotiens. ⁊. c. vl. e. t.
aliter autem deponere non debent. ne ſubeant
anceps periurum. ff. de in li. iuran. l. videamꝰ.
⁊ numerus compurgatorum habetur. ij. q. iiij.
omnibꝫ ſi legittimi. ⁊. c. p̃ſbiter ſi a plebe. vnde

Pontificem parium manus excuſat duodena.
Sexta ſacerdotem. leuitam tercia purgat. Quẽ
plebs infamat purgabitur in manifeſto. Quẽ
chorus ante chorum ſua ſit purgatio preſto.

Nam vbi contingit malum ibi moriat̃. ij. q. j. ſi
peccauerit. hodie numerus compurgatorum ar
bitrariꝰ eſt inſpecta ꝑſone q̃litate ⁊ infamie q̃n-

titate.c. cum in iuuentute.c.ti. Ideo alij dant̄ viſus. Hoc hodie reſtat arbitrio iudicis extat. Maior maiori minor imponenda minori.nam in penis imponendis ſic̄ ⁊ in purgatōe: indicen da q̄tuor ſunt ꝯſideranda ꝑ iudice.ſ. ꝑſona.cā. loc⁹.⁊ tp̄s.vt in.c.ſi.de traſac.vbi tex.⁊ in glo. ꝯcor.⁊ hec de forma purgatōnis canonice. H̄ de purgatōe vulgari pꝫ in.c.ti.ꝑ to.⁊.ij.q.iiij.mo nomachiam.mennā.⁊ ꝯſuluiſti.⁊ ē triplex rō q̄ re hmōi purgatio ꝓhibet̄.p̄mo q² hec facta ſunt inuidia fabricante.vt in.c.mennaꝫ.p̄al. ſc̄do q² de⁹ in ea temptari videt̄. vt in.c.ti.c.vl. tercio q² vt.plurimū innocens ꝯdemnat̄.vt in.c.ſigni cantib.c.ti.de⁹ aūt temptari non debꝫ.xxij.q.ij. queritur.

Puteal ē illud q̄ pute⁹ opit̄.⁊ tm̄ de P.

Quadrans eſt

q̄rta ps aſſis quā ꝯficiunt tres vncie. Alia noīa Re.s̄.as.

Quis. hec dictio hꝫ ampliare ad maiora expſſis in cle.j. de re iudi.

Quaſi qn̄qꝫ ē expſſiuum veritatis. Io.j.q̄i vni geniti a p̄re.c.prochianos.d̄ deci. vbi glo.⁊.ff. ex q.cau.ma.l.ait p̄tor.§.item ei.

Quaſi ſnīa eſt.ſi qs in iudicio ꝯfiteat̄ ſe furem. ſec⁹ ſi ex.vel eſt cum qs p̄miſſis actionib q̄ na ſcunt̄ ex delicto non eſt damnat⁹.h̄ ipe dedit vl̄ dare dꝫ pecuniam ne ꝯueniat̄ illis actionib.⁊ p̄ſumit̄ qd̄ illud faciat ex ꝯſcientia delicti excu ſat̄ tamen vbi cum iuſſu pretoris cum eo tranſ igit̄.

Quantiminoris actio Re.s̄.actio.

Quicu⁹ h̄ tpe.ē ſm arbitrium boni viri.cum le ge vel can̄.non terminet̄.

Querela ē ius q̄dam reſcindendi teſtamentū vel donatōēꝫ vel dotem in totū ceptam.⁊ ꝯpete bat reo ex his q̄ acta ſunt vel in ptem. non eīn ē ꝓprie actio q² non agit̄ vt qd det̄ vel p̄ſtet̄. nec ē ꝓprie accuſatio q² non accuſat̄ qs vt puniat̄ in corpe h̄ obtinet mediā viaꝫ ſuccedendi ſm azo. in ſum.C. de inof.teſt.

Querela inofficioſe damnatōis inducit̄ adin ſtar inofficioſi teſtamenti.⁊ ꝯpetit libris vl̄ pen tib a dn̄o debito bonoꝝ poſſeſſori. ſb̄ſidio inīq̄ excluſo.⁊ dat̄ ꝯ illos qb datum eſt in vſum ſm azo.C.c.ti.

Querela inofficioſe dotis inducit̄ adinſtar do natōis inofficioſe.⁊ ꝯpetit filijs cum m̄re. cum oīa vel pene oīa in filioꝝ fraudem dedit ꝓ ſe vel ꝓ filia vel muliere alia. ſm azo.c.ti.

Querela inofficioſi teſtamenti dat̄ omib q tpe mortis imminentis ab inteſtato pn̄t ſuccedere ex hereditatis vel p̄teritis.ꝯ ſcptos heredes vel fidecommiſſarios.

Quartaꝝ tres ſunt ſp̄es.vna eſt debita iure na ture q̄ dī bonoꝝ ſubſidiuꝫ.q̄ hodie eſt aucta ad trientem ⁊ ſemiſſem. ſm numeꝝ filioꝝ. Unde q̄tuor aut infra dant natis iura trientem. Se miſſem vō dāt natis qnqꝫ vel vltra. Alia ē tre bellianica.tercia falcidia.de qb in.c.raynuci⁹ de teſta.in glo.ſup v̄bo q̄rtaꝫ ptem ⁊ in.c.ſi p̄r. co.ti.li.vj.Et differt trebellianica ⁊ falcidia in h̄. q² teſtator pt̄ auferre falcidiam ⁊ ꝓuare he dem q ipam non detrahat. trebellianicam vō non pt̄ interdicere ſibi.

Queſtio ē inq̄ſitio veritatis ꝑ tormēta ſm azo. in ſum.C.c.ti.vel eſt oro interrogatiua.alia ſi gnificatōne idem eſt qd̄ tormentum. q² tormen tis veritas inq̄rit̄. vt cum ſuus torquet̄ ꝓ cri mine fraudati cenſus aut leſe maieſtatis vt de domino dicat que nouit ita capit̄ ꝑ tortura.in .l.ſi ſuus.§.ſi quis ante queſtionem.ff. de vſu fruc. Inde queſtionarij ⁊ dicunt̄ tortores.

Queſtio incidēs dī illa q̄ ante litem ceptaꝫ ꝯpe tebat reo ex his q̄ acta ſunt inter ſe.cum ⁊ acto rem.vt pac. de non pe.rem iudi.

Queſtio emergens dī ea q̄ preponit̄ ex his que emergunt in lite.vt ſi q̄rit̄ an iſte poſſit teſtari. vel an danda ſit dilatio vel ꝯſimilia.

Queſtio ꝓprietatis ē in q̄dam ſola ꝓprietate. h̄ ē de dominio vel quaſi dominio ē queſtio. de cā poſ.⁊ ꝓpri. cum dilectus. ⁊ dico quaſi dominio ꝓpter res incorꝑales que non poſſidentur vt in ſp̄ualib.inſti.de re.cor.⁊ incor.§.incorꝑalia.

Queſtio poſſeſſionis eſt in qua de ſola poſſeſſi one controuerſia ventilatur. de or. cog. ſuper ſpoli.

Queſtio ſtatus mouet̄. cum quis vendicat̄ in ſuum.C.de aſſer.tollen.l.vnica in prin.⁊.liiij. di.freqns. Item queſtio debet eſſe de dubio.c. cum in iure. de elec.c. de muliere. de ſpon.⁊.l. ancille.C.de furtis. Item debet eſſe de difficili .ff.ad carbo.l.idem.

Queſtores illuſtres ſunt dicti.eo q pecunie pu blice q̄rende ꝑ mōm ⁊ ꝯſuande ſiue ꝯgregande curam ⁊ ſolicitudinem hēnt.⁊ ad h̄ creati erāt ⁊ dicebāt̄ q̄ſtoēs erarij ab ere.i.pecūia dicti.ff. de ori.iur.l.ij.§.exactis deide regib pt⁹ p̄n.ie.

Queſtores ſacri palacij dicunt̄.q in palatio p̄n cipis libris p̄ncipalib legendis vacabant.non dico ſentencijs. q² illuſtres tm̄ illas legebant. vel dicebant̄ q idem officiū gerebāt in domo i patoris. talis eī cādidat⁹ p̄ncipis dicebat̄.⁊ ſic capit̄ in ꝓhe.inſti.⁊.ff.de of.q̄ſto.l.j.ī.ſi.⁊.ff.de ori.iu.l.ij.§.deinde.vide accur. in glo.iij.in.§. cunqꝫ.inſti.vbi ſupra.

Queſtoēs p̄ricidij dicūt̄.q cauſ capitalib p̄fe cti vel p̄poſiti erant.ff.de ori.iu.l.ij.§.p̄al.inde exqueſtor.i.eī q̄ſturam poſitus.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg